

Afsender:
Søren Gjaldbæk
Carsten Hauchs Vænge 4
5230 Odense M

B

91878 ARC 209 000
NIELS BOMHOLT JENSEN
LANGEMARKEN 3
ULBØLLE
5200 VESTER SKERNI 5762 0 2/ 8 1

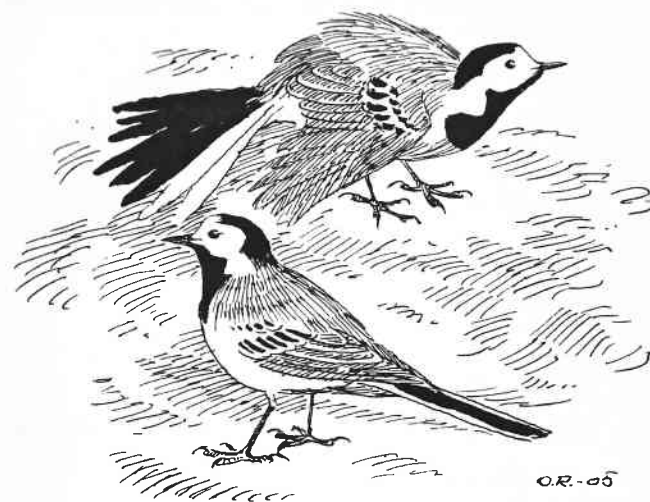

sk
itologisk
ning

Foreningen for fuglebeskyttelse

HAVREVIMPEN

DOF-FYN

13. ÅRGANG NR. 1, MÅR 2005

RINGMÆRKNING AF GRØNIRISK
SYDLANGELAND 2004 · EMIRATERNE
TARUP DAVINDE · HVINANDEKASSER
MALENES VRIDEMASKINE · BLÅVAND

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

ISSN 0908-858X

Tryk: Micro-Forma Oplag: 650

Redaktion:

Søren Gjaldbæk - Jacob Sterup Andersen - Tim H. Hansen - Michael Mosebo Jensen

Redaktør:

Søren Gjaldbæk, Carsten Hauchs Vænge 4, 5230 Odense M, tlf. 66 13 78 56
e-mail: soeren.gjaldbaek@mail.dk

Udsendelse af Havrevimpem (abonnement, adresseændringer):

Michael Mosebo Jensen, Røjle Bygade 102, Røjle, 5500 Middelfart, tlf 26 82 07 29
e-mail: mmj@doffyn.dk

Hjemmeside: www.doffyn.dk

Indsendelse af observationer:

Via Hjemmesiden, kun for folk, som er tilmeldt som brugere.

e-mail: obs@doffyn.dk

pr. telefon til én fra Administrationsgruppen, DOF-Fyn Web:

Bent Staugård Nielsen	62 62 30 62
Erhardt Ecklon	62 21 99 16
Jacob Sterup Andersen	62 29 26 29 / 25 56 74 17
Michael Mosebo Jensen	26 82 07 29
Hans Rytter	62 27 20 26 / 23 34 86 36

Webmaster:

Hans Rytter, Nyborgvej 88, Trunderup, 5772 Kværndrup, tlf. 62 27 20 26 / 23 34 86 36

Kontaktadresse, bestyrelsen:

Flemming Byskov, Sdr. Højrupvejen 128 C, Havndrup, 5750 Ringø, tlf. 65 98 22 18

Indhold:

Generalforsamlingen	3	Blåvand	34
Tarup-Davinde	11	Ringmærkning, Sydlangeland	42
Emiraterne	14	Fra felten	46
Malenes vridemaskine	22	Turrapporter	52
Hvinandekasser	29	Ture og møder	56
Ringmærkning af Grønirisk	30	Små pip	59

Tegninger: Forsidetegning: Ole Runge. Side 33: Ole Runge.
Side 25, 27: Kåre Gjaldbæk.

Fotos: Biofoto/Erik Thomsen, Michael Mosebo Jensen, Rune Tjørnløv,
Martin Søgård Nielsen og Per Rasmussen.

Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

Fra redaktionen

Her, hvor kold østenvind har forsinket forårstrækket, er vi klar til at tage hul på en ny årgang af Havrevimpem. Vi iler med et forsinket "godt nytår"! Traditionen tro er der i årets første nummer indlagt et girokort. Vi håber, at mange vil bruge det til at indbetale et bidrag på 75.00 kr. Beløbet bruges til at dække en del af de meget store udgifter, der er i forbindelse med trykning og forsendelse af bladet. På forhånd tak.

Formandsberetning 2004

*DOF-lokalafdeling Fyn. Ved Flemming Byskov
Forelagt generalforsamlingen 8. februar 2005*

To meget store naturgenopretningsprojekter blev i 2004 indviet. Vigelsø og Nørreballe Nor. Projekterne er til gavn for vore vandfugle, de står nu færdige som et til tilbud til fuglene. Skov- og naturstyrelsen, Fyns Amt og Fugleværnsfonden har med forenede kræfter løftet de praktiske arbejder. Områderne vil helt sikkert få stor betydning for vore vandfugle, både de ynglende og de trækkende. En anden interessant sag blev til en sejr for fuglene. Vi klagede til naturklagenævnet over planer om at overføre forurenede slam til den lokalitet, vi kalder Slam-bassinet. Vi påstod at området nu er et § 3 område og kunne dokumentere med tal at dette var tilfældet. Vi vandt sagen og de igangværende entreprenøropgaver blev ændret så det vitale område med vadefloden og søen blev reddet. Det betaler sig at tælle fuglene og med den baggrund argumentere

for bevarelse af de gode naturområder. Uden fynske ornitologers ihærdige feltarbejde nåede vi ikke de gode resultater, vi her har nævnt. Trusler om et søsportscenter midt i EU-fuglebeskyttelsesområdet syd for Vigelsø blev stoppet af en ny og handlekraftig miljøminister takket være et tæt samarbejde mellem DOF-Fyn, Chr. Hjort og DN.

DOF-Fyn havde i 2004 den vanlige gode indtjening ved fugletællinger for Fyns Amt, Skov og naturstyrelsen og Tarup-Davinde. Det betaler sig at tælle fugle, det giver resultater ikke kun i form af penge, men også i form af fuglebeskyttelse og good-will. Vores gode økonomi og samarbejdet omkring fugletællingerne ser ud til at fortsætte i 2005.

Nye projekter så dagens lys i 2004. To lange kurser var velbesøgte, ca. 30 "DOF-Fynere" deltog i de 10

teoriaftener med "fuglestemmer" fulgt op af ligeså mange lørdagsmorgenture i felten. Vadefuglekurset blev ligeledes fulgt af 30 deltagere, der var med på de 10 teoriaftener og de efterfølgende ture i felten. Eksamen blev det også til og minsandten om ikke kurserne havde givet et løft i kunsten at bestemme fugle.

Et mindre Vintervadefuglekursus blev det også til med tur til vadehavet.

Kritik af webben, bestyrelsen og fuglestationen har vi taget til efterretning, når kritik er anonym tager vi den alvorligt, men vi foretrækker åben navngivet kritik, helst i medierne eller på generalforsamlingen.

Åbenhed om bestyrelsesarbejdet med dagsorden og kort referat på hjemmesiden er et resultat af denne kritik.

Et enkelt medlem rettede en berettiget kritik af bestyrelsens beslutning om at støtte DOF-basen og nedgradere indtægten på vores egen hjemmeside. Et brev der gav arbejde både for os i bestyrelsen og for hovedbestyrelsen og Chr. Hjort. Vi tog et møde med medlemmet, tog snakken og fandt enighed om at bakke op om DOF.DK.

En enkelt større udenlandstur til Polen 14 dage i maj blev en uforglemmelig tur for de 20 deltagere. Vi optalte 859 beboede storkereder, så tusinder hvidvingede tern, citronvipstjert og sort stork mm.

Turen gentages i 2006.

Nye projekter bakkes op af bestyrelsen, dels en ny Odense Fjord-bog, dels nye isfuglekasser ved Odense Å. Fuglestationen på Langeland gennemførte med vanlig sikkerhed sit virke med fugletællinger og ringmærkning. I august kogte stationen, alle var opsat på Vandsanger i nettene, det blev kun til en Sort Stork halvanden time i området. En gang passerede fuglen henover fuglestationen i 20 meters højde, et hurtigt foto gennem en mobil og en sms og nyheden var ude på bird-call og med billede på netfugl - moderne tider.

På efterårets repræsentantskabsmødet blev der taget hul på snakken om DOF's tilpasning til strukturen, der jo vil ændre billedet i den offentlige administration i fremtiden. Der blev i workshops arbejdet med 6 forskellige modeller for omstrukturering af DOF, resultatet af dette arbejde er under bearbejdning til forårsrepræsentantmødet. Så snart vi har resultatet vil vi indkalde til et møde om mulighederne så vi er klædt på med vore holdninger til forårs mødet.

BERETNINGER FRA UDVALG

Fuglestationsudvalget

Fuglestationen på Sydlangeland var i efteråret 2004 bemandet dagligt med en ringmærker (Ole Tønder) fra den 1/8- 21/9. Derudover mærkede Jacob Sterup, Jan Holm Jensen og Ole Tønder fra 26-31/7, 8-16/10 og 19-20/10. Der var ingen gennemgående obser-

vatører i perioden, dog var der ind mellem fynske gæsteobservatører.

Det blev alligevel en god sæson både hvad angår trækket og ringmærkningen (ringtotal 2.444). Der blev mærket 68 dage i alt (57 i 2003), men dagsgennemsnittet blev kun 36 fugle på trods af flere ringdage, hvilket er tæt på sidste års tal (35,6). For år tilbage kunne fanges ca. 60/dag. Det lavere gennemsnit skyldes muligvis at krattene er blevet højere, hvilket vi er ved at gøre noget ved. Der vil blive beskåret kraftigt i pilekrattene her i vinter og nogle høje træer vil blive fældet. Yderligere mistede vi nogle gode dage i slutningen af september og i starten af oktober.

Som tidligere år fandt en del ornitologer vej til det lille sommerhus nær Gulstav Mose, hvor stationen i år havde til huse, lige som der var flere overnattende gæster. Vi håber flere vil kikke forbi næste år, overnatning er gratis for DOF- Fyn medlemmer.

Som sidste år vil der udkomme en rapport i Havrevimpen over ringmærkningsarbejdet på stationen, indeholdende alle ringtal mm. Observationerne kan findes på DOF- Fyn basen og i en kommende årsrapport.

Havrevimpen

Bladet er som sædvanligt udkommet i 4 numre, hvoraf det ene er årsrapporten. Vi er stadig i den lykkelige situation, at ganske mange bidrager med stof til bladet, betydningen af dette kan ikke overvurderes. Hvis ikke bladet får input fra mange sider, bliver

det for ensidigt, så tak for de mange bidrag; men også en opfordring til at nye skribenter går i blækkuset. Det er alt andet lige dem, der leverer stoffet, der tegner bladet. Traditionen - næsten - med at man på DOF Fyns ture vælger én til at skrive et kort referat om, hvad man så og eventuelle pudsig oplevelser, bliver heldigvis også mere udbredt. Fra redaktionens side skal vi opfordre til, at valg af "referent" bliver punkt ét på turene. Medlemmerne har stor fornøjelse af at kunne følge med i hvad der foregår i DOF Fyn regi. "Man kan jo bare kigge på nettet" bliver det ofte fremført; men dels er det ikke alle, der har adgang til "den himmelske skraldespand", dels er det - set på god afstand - godt, at have noget, der er arbejdet og skrevet, så det kan tåle at blive genlæst, også efter et par uger. Redaktionen har ofte bedt bestyrelsen orientere medlemmerne om, hvad de arbejder med, og ofte fremsat det ret usædvanlige synspunkt, at medlemsbladet måtte være et oplagt forum. Fanget af det uforpligtende i det flygtige medie, som nettet er, har man valgt at orientere medlemmerne der. Vi finder det ret kritisabelt, at det ikke kan lade sig gøre, at kaste lys over bestyrelsens arbejde i et medie som Havrevimpen - er det fordi det, der bliver skrevet på nettet, ikke tåler genlæsning?? Vi vil fra redaktionens side endnu engang opfordre til at bestyrelsen benytter alle muligheder for at orientere medlemmerne om arbejdet for at fremme fuglenes sag - Hav-

revimpen tilbyder sig ydmygt. Af slutningsvis takker redaktionen for de mange indbetalinger til bladet fra vores læsere og tager det som et signal om, at de ønsker at bladet fortsætter.

DOF Fyn Web

Året for DFW blev præget af omredigeringen af websiden medio 2004. Baggrunden for denne omredigering og omprogrammering, var en politisk aftale DOF Fyn blev nødsaget til at indgå med DOF DK.

Aftalen indebærer, at DFW nu kun viser "farvede observationer". Alle observationer henvises i øvrigt til Dofbasen, men DFW påtager sig intet ansvar for at data reelt indtastes der...

Omlægningen har naturligvis givet debat. Debatten har været konstruktiv, men har ikke flyttet særligt meget i forhold til det oprindelige oplæg. Generelt er det bestyrelsens opfattelse, at langt de fleste brugere accepterer tingenes tilstand – om end nødtvunget!

Aktivitetsniveauet og antallet af indsendte observationer er uændret/svagt stigende i forhold til 2003. Der kommer hele tiden nye brugere til. Et godt udtryk for at interessen for fugle og natur i amtet er stigende.

Konkurrencen for 2004 blev til en kvantitativ optælling af indsendt observationer fra den enkelte bruger. Vi var nødsaget til at lave en konkurrence, hvor point blev optalt automatisk, da vi havde en omprogrammering midt på året. For 2005 er det kvantitative element suppleret med kvalitative

kriterier, der præmierer dem der finder sjældnere fugle.

I databasen ligger nu en pæn samling lokalitetsbeskrivelser og artikler, samt mere aktuelle ture og møder. Flere brugere efterspørger et højere aktivitetsniveau. Nu forholder det sig imidlertid således, at DFW er vores fælles projekt, og derfor er meget afhængig af hvor meget materialer der modtages... En opfordring til brugerne om for eksempel at udarbejde lokalitetsbeskrivelser over deres lokale lokaliteter, gav 1 beskrivelse fra 1 bruger...

DFW har i høj grad de lokale og regionale mediers bevågenhed. Ofte bliver vi kontaktet af medierne for yderligere oplysninger om observationer af spændende fugle m.m..

Ekskursionsudvalget

De nye tiltag i 2004 var ikke blot at besøge lokaliteter, der ikke var prøvet før eller i hvert fald ikke havde haft besøg i meget lang tid som Sortemoosen på Midtfyn og Tofte Sø i Himmerland; men der var en gruppe af medlemmer, der ville prøve selv! Ikke sådan at forstå, at de ikke ville have en turleder med; men præmisserne var, at alle turdelederne skulle være kvinder, og de skulle ledes af en kvinde! Jomfruturen i april til Fyns Hoved var så stor en succes, at det straks blev besluttet at fremtrylle én mere, når trækket gik den anden vej i oktober. Således fik også Sydlangeland sin egen Tøsetur, som konceptet så smukt blev døbt. Ifølge referatet

var der dog en lokal mandlig ornit, som fulgte med hele vejen!

Et helt andet eksperiment var en tur med titlen "Nattens stilhed", som blev iværksat en juninat kl. 00.00 ved Arreskov Sø og først blev afsluttet, da den ene turleder begyndte at imitere Skovsneppens velkendte snorkelyde lidt for naturtro..... I øvrigt så Fyn de næste måneder flere vellykkede forsøg på at kombinere teori og praksis. Især var vadefuglekurserne et tilløbsstykke.

Der skal dog også herfra lyde en tak til alle de turledere og deltagere, der stillede op til de mange traditionelle ture landet over!

Odense Fjord-gruppen

Det var det dårligste år på mange punkter:

Vigelsø. Der er ræv på øen, og det smitter af på fuglene. Der er nedgang over hele linien. Måge- og ternekolonierne decimeres. Vadefuglene forsvinder og Ederfuglene går katastrofalt ned. Tidligere var der op mod 1.000 par Ederfugle, men der blev i år kun fundet godt 100 rugende fugle, og om de har fået noget ud af det, er tvivlsomt. Alt på grund af tilstedeværelse af Ræv på øen.

Og da det kom til sommeren, var det også galt med vandet på Sydøen. På grund af den tørre sommer forsvandt vandet totalt. Derfor rastende der ingen vadefugle og ænder og stort set heller ikke gæs i efteråret. Og med vandfuglenes forsvinden, udeblev også de tidligere så mange rovfugle –

trist. Vi venter nu på bevilling til det projekt der skal gøre det muligt at indtage saltvand på sydøen.

Ølundgård. Den tørre sommer og efterår smittede også af negativt på Ølundgård. Her forsvandt vandet også og derfor rastende der stort set ingen vadefugle, svømmeænder og gæs.

De jagtfri områder: De jagtfri områder har betydet utrolig meget for fuglelivet i fjorden. Der er kommet masser af svømmeænder og gæs. Men, den manglende undervandsvegetation i fjorden betyder, at der ingen føde er til fuglene. Det smitter af med lave rasttal for de planteædende fugle.

Vi må i den situation sætte vores lidt til den kommende revision af Vandmiljøplanen – nr. III i rækken. Og ikke mindst Vandrammedirektivet.

Fredningsgruppen

består af Finn Eriksen og Kurt Due Johansen.

Gruppen har set på en masse sager, hvoraf skal nævnes: **Kertemindes kommuneplan**, hvor man ville tillade en golfbane i Tårup Inddæmmede Strand, som er et potentielt naturgenopretningsområde. Her kan genskabes en sø, hvilket vil blive umuliggjort, hvis golfspillerne får lov at lave en bane under kote nul.

I **Slambassin** vil Odense Havn indskyde ca. 231.000 m³ slam der er belastet med tungmetaller og tributyltin. Ud over forgiftningsfare for fuglene, vil indskyllingen ødelægge den 12 hektar store sø der er i området –

Nordfyns 2. største sø. Det ville være trist for fuglene og for de mange fuglekiggere, som her kommer tæt på fuglene og har haft utrolig mange gode oplevelser med fx Damklire, Kærløbere og Sortterne. Lad os håbe, at søen bliver skånet.

Ved den nye sø på 85 hektar i **Nakkebølle Inddæmning**, vil Fåborg kommune anlægge en sti på en del af dæmningen der omgiver søområdet. Det vil betyde, at de spadserende gæster vil rage 4 meter op over terræn og vil forårsage en silhuetvirkning der vil betyde bortskræmning af mange fugle. DOF-FYN har overført Fåborg Kommune foreslået en alternativ sti-føring.

I det Grønne Råd har DOF-FYN fremført det uheldige i (og ulovlige), at der i Tarup-Davindeområdet i bliver **retableret skrænter midt i en digesvalekoloni** – midt i yngletiden. Vi har foreslået, at der i de fremtidige råstoffilladelser bliver anført, at dette er ulovligt.

Nørreballe Nor har DOF-FYN også blandet sig i. Efter vores mening er der tale om et sti-cirkus. Stier, som går gennem dele af vandområdet – stien skal hæves og gå på broer. Og stier som går i randen af selve søområdet – foran levende hegn. Efter mening stier som godt nok giver gode oplevelser – men hvad med fuglene. Vi finder, at fuglene forstyrres for meget.

Life-projekt ved Odense Å. Fyns Amt vil gensno Odense Å og genudlægge flere hundrede hektar vådom-

råder. Projektet er led i vandmiljøplan II. Det drejer sig om strækningen fra Nr. Broby til Borreby. Efter vores mening er det et fantastisk projekt – vi får måske ikke storken tilbage? – men der vil kunne blive yngle- og rastemulighed for mange vandfugle. Vi har foreslået amtet, at man vælger en løsning, hvor der vil blive vedvarende vandflader hele året rundt i modsætning til et mindre ambitiøst projekt uden sådanne vedvarende vandflader.

IBA-arbejdet

IBA-projektet er DOFs nye flagskib. Der skal laves punkt-tællinger og der skal laves yngle- og rastetællinger i landets vigtigste fuglelokaliteter – de såkaldte IBAs.

Tællinger på IBAs

Til at varetage arbejdet med de enkelte IBAs udnævnes der såkaldte caretakere, som skal sørge for det rent praktiske arbejde med at få folk til at tælle, lave hjemmeside etc.

Der er indtil nu caretakere for følgende lokaliteter:

Æbelø og kysten ved Nærrå: Jens Bækkelund
Odense Fjord: Kristoffer Egelund Jørgensen
Romsø: Lars Hansen
Vresen: Lars Hansen
Det Sydfynske Øhav: Erhardt Ecklon
Arreskov Sø: Erik Ehmsen

Der lægges op til en ynglefugletælling og 1-2 tællinger af rastefuglene. Det der afgør, hvad der skal tælles og hvornår er de såkaldte udpegningsarter. Fx er følgende arter udpegningsarter for Æbelø og kysten ved Nærrå:

Ynglefugle: Rørhøg, Klyde, Havterne og Dværgterne
Rastefugle: Knopsvane, Ederfugl og Fløjlsand.

DMU har lavet en oversigt over hvornår rastefuglene bør tælles. I tilfældet Æbelø og kysten ved Nærrå betyder det, at der tælles én gang i perioden januar til februar (dykænderne + Knopsvane) samt én gang i august (Knopsvane).

IBA-gruppen for området har dog valgt at tælle flere gange, ligesom de optæller alle vandfugle.

Vi mangler altså caretakere og tællere til følgende IBAs:

Lillebælt, Marstal Bugt, Brændegårdssøen, Nørresø og skove ved Brahetrolleborg.

I bedes melde jer, såvel som caretakere og tællere! TAK

Hvad byder så fremtiden for DOF-fyn. I 2006 fylder DOF 100 år. Der er her store planer for festligholdelsen dette år. I 2005 forventer vi uændret indtjening. Der arbejdes på nye spændende muligheder for indtjening, når amterne om to år er nedlagt. Strukturændringer i DOF må vi også vente. Der bliver således nok at tage fat på.

Til sidst vil jeg takke medlemmerne for opbakning og godt samarbejde i 2004.

Årets DOF-FYNBO bliver i 2004 :
BENT STAUGÅRD.

Referat af generalforsamlingen

Af Michael Mosebo Jensen

Trods konkurrence fra anden valg-handling (*folketingsvalg/red.*) var der fremmødt 24 til årets generalforsamling på Risingskolen, Odense tirsdag d. 8. februar. Heraf var der to kvinder og fire under 50! Formand Flemming Byskov bød forsamlingen velkommen og foreslog Per Bak som dirigent. Generalforsamlingen tog godt imod forslaget, og dirigentens første gerning efter at have konstateret

ret lovformligheden af indkaldelsen var at give ordet tilbage til formandens fyldige beretning.

Salen bemærkede efterfølgende længden af beretningen - i rosende vendinger. Der var også ros til de mange afholdte fuglekurser. Derefter drejede spørgsmålene sig over på kritik af rekreative tiltag: en planlagt cykelsti ved Tårup Inddæmmede Strand og stiføringen ved Nørreballe

Nor. Bestyrelsen lovede at tage sig af det førstnævnte, mens vi af Fugleværnsfonden var blevet bedt om ikke at blande os m.h.t. Nørreballe Nor! Det skabte lidt debat, hvorefter beretningen blev godkendt.

Bent Staugaard Nielsen blev "Årets DOF-Fynbo" for sin mangeårige indsats for foreningen lokalt, både som formand i en periode og som menigt medlem.

Regnskabet

Ole Tønder uddelte regnskabet for 2004 og gennemgik tallene. Efterfølgende spurgte et medlem til den landsdækkende Sløruglekonto. Søren Bøgelund fra Sløruglegruppen replicerede, at vi havde ansøgt og fået kr. 1000,-. Spørgeren mente, at der måtte være flere penge. Der var spørgsmål om at undersøge en bedre forrentning af vores kapital, som igennem flere år har stået i Merkur. Kassereren svarede, at det var en bestyrelsesbeslutning, at pengene skulle stå og være anvendelige for grønne projekter i Merkur-regi med lave rente som følge. Regnskabet, med et overskud på kr. 25.000,-, blev herefter godkendt.

Budgettet

Ole Tønder fremlagde budgetforslaget. I modsætning til sidste år var der kommet afklaring af vores indtægter fra amtsstillingerne – i hvert fald indtil strukturreformen træder i kraft, ligesom der var kommet en forbedring af portostøtten. Der blev godkendt et budget med et overskud på kr. 6.200,-.

Valg

På valg til bestyrelsen var Jens Bækkelund, Flemming Byskov, Ole Tønder og Michael Mosebo Jensen. Alle blev genvalgt uden modkandidater.

På valg til repræsentantskabet var Flemming Byskov, Søren Bøgelund og Michael Mosebo Jensen. De blev genvalgt uden modkandidater.

Ivan Beck blev genvalgt som revisor med Per Bak som revisorsuppleant.

Indkomne forslag

Ingen

Efter dirigenten havde takket for god ro og orden formidlede Erik Thomsen digitale oplevelser fra Canada med bl.a. fine studier af Den Hvidhovede Havørn.

Årets gang i Tarup Grusgrave

Af Per Rasmussen

Vinteren er den mest kedelige årstid set fra et fuglemæssigt synspunkt. Mange af ynglefuglene er trukket bort og der er næsten ingen trækfugle til at erstatte dem.

Sørne tiltrækker stadig vandfugle, men det er mest Troldeender og Blishøns. Hver vinter kommer der dog også enkelte Store Skalleslugere og der ses også enkelte Taffelænder. Isfuglen ses ved søerne så længe de er isfri, ellers holder den til ved Vindinge Å. Men her om vinteren mærkes det tydeligt at grusgravene ligger uden for de normale trækruter, hvorfor der er langt mellem de spændende fugle.

Hvad vinteren har budt på

I efteråret og vinteren har der, som bekendt, været invasion af flere nordiske arter, som Silkehale, Dompap og ikke mindst den eftertragtede Krognæb. Jeg har naturligvis kikket efter dem, men kun Dompap og deres underlige kald er blevet set og hørt i større mængde. Silkehalerne er kun set i ringe antal, men det er også ganske normalt, da de tilsyneladende har en mere østlig udbredelse. Og Krognæbet, tja, de gik jo helt uden om Fyn og jeg var nødt til at køre til Frederikshavn for at få dem at se. Og så kan arten vel næppe regnes med på lokalitetslisten, selv med de nye regionsgrænser.

Her om vinteren kan man tit se større flokke af Grå- og Grønsisken, der fouragere i Rød El bevoksningerne langs søerne og Vindinge Å, men i år har der kun være et par mindre flokke af Grønsisken. I det hele taget har der kun været få småfugle i området, måske har vinteren i Skandinavien ikke været hård nok til at presse dem syd på?

Men selv en relativ kedelig vinter kan byde på nye arter for grusgravene, og denne vinter er ikke nogen undtagelse. Allerede i november kom der et par nye på listen; nemlig Dværgfalk og Kaspisk Måge. Mågen regnes i Danmark ikke for en rigtig art, men da stort set resten af Europa har "opgraderet" den, vil vi nok også følge trop her hjemme. Der ses tit større blandede mågeflokke i grusgravene. Mågerne kommer typisk ind for at raste efter endt fouragering på omegnens marker. Som regel drejer det sig om Stormmåge og Hættemåge, men af og til kommer også andre mågearter med, f.eks. Sildemåge, og altså også Kaspisk Måge. Alle mågeflokkene bliver kikket igennem i håbet om at finde en Sorthovedet Måge, som bør komme forbi på et eller andet tidspunkt!

Det nye år har også allerede budt på nye lokalitetsarter. Det var længe ventede arter, nemlig Knarand og Lille Skallesluger. Knaranden var meget

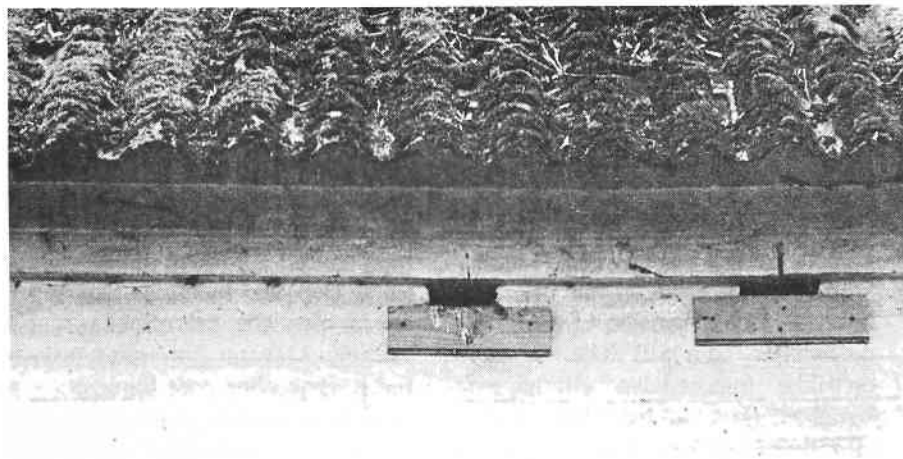
tidlig ude og ganske uventet på dette tidspunkt, hvilket man ikke kan sige om Lille Skallesluger, som jo er en typisk vintergæst. Det kan der imod undre at den ikke er set før nu.

Hvad der også kan undre er, at der ikke er set Vandstær ved Vindinge Å i løbet af vinteren og at den tilsyneladende mangler på hele Østfyn. Men igen kan det måske skyldes at vinteren på ynglestederne endnu ikke er hård nok. De Østfynske Vandstære kommer typisk fra området nær Oslo,

og her har vinteren vist ikke være så slem i år.

Vintertid er fuglekassetid

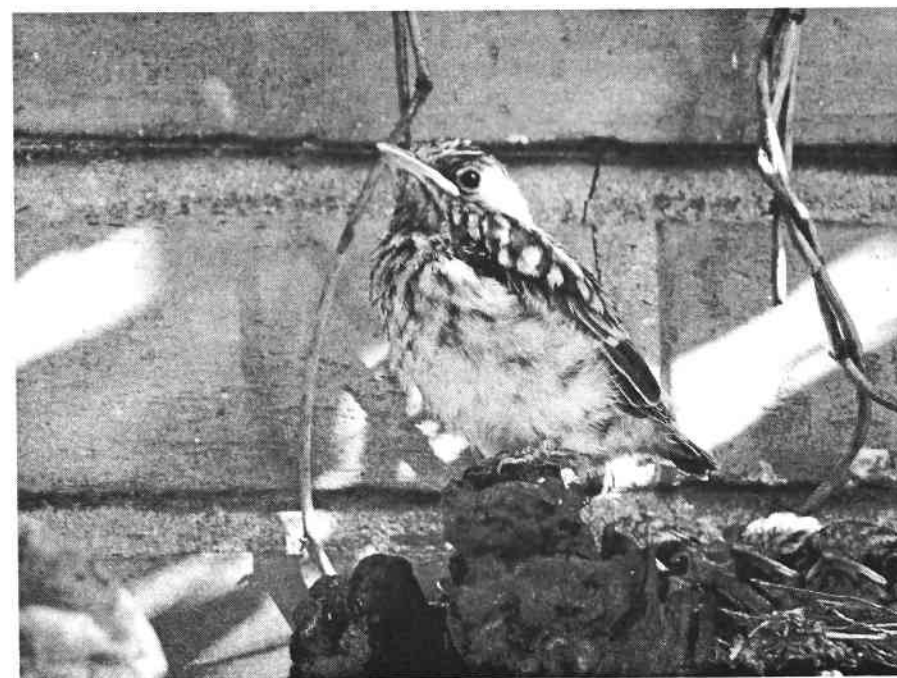
Vinteren er også tidspunktet for eftersyn af sine fuglekasser, og tid for opsætning af nye. Eftersyn af kasserne gøres bedst i forbindelse med en frostperiode, hvor utøj i kasserne er inaktive. Det er ikke særligt sjovt at blive fyldt med fuglelopper, så man lære hurtigt at vælge et tidspunkt hvor de små kræ er ukampdygtige.

Det er ikke altid nødvendig med en fin redekasse, mindre kan også gøre det! Her er et hul i muren blev delvis tildækket med et bræt. Andet skal der ikke til for at få Grå Fluesnapper til at yngle! Foto Per Rasmussen.

På min ejendom har jeg et større antal fuglekasser til forskellige fuglearter, lige fra mejsekasser til uglekasse og hvinandekasse. De fleste af kasserne er beboet. Hvis man vil sætte nye op er det tiden nu. På lune dage tjekker mejserne kasserne, og om natten har Natuglen gang i kurmageriet. Uglerne lægger æg allerede i slutningen af februar, så hvis man vil sætte en kasse op til dem er det høje tid. Natuglen er

ret let at få i kasser og de yngler også gerne i haver med store træer. Min egen Natuglekasser er opsat i et træ tæt på huset, men det generer ikke uglerne, bare der er nåletræer i nærheden hvor de kan sidde ugeneret i dagtimerne. Når redekasserne er opsat og klargjort til ynglesæsonen er det bare at vente på sommeren og se om de falder i fuglenes smag!

Næsten flyvefærdig unge af Grå Fluesnapper. Reden var placeret i en dekoration på væggen et par meter fra hoveddøren i vandmøllen! Foto: Per Rasmussen.

Næste afsnit om fuglene i Tarup Grusgrave vil se på hvad der sker i løbet af foråret, når yngle- og trækfuglene begynder at indfinde sig.

Besøg på Den Arabiske Halvø

Af Michael Mosebo Jensen

Nu ved jeg ikke, om jeg nogensinde fik fortalt mine medrejsende, at det egentlig var en fejl, at vi kom af sted. Ikke fordi selskabet som sådan var upassende – ikke set med vores øjne i hvert fald – men ideen med De Forenede Arabiske Emirater (UAE) og Oman var affødt af, at jeg havde læst om en nordmand, som ville ned og score en masse VP'ere (*Arter set i Vestpalæarktis = området afgrænset af Uralkæden, Atlanterhavet, Ishavet og Sahra/red.*). Det lød tilpas fascinerende til, at det måtte prøves. Hvad, jeg ikke vidste, var, at nordmænd og danskere af uransagelige årsager ikke har de samme grænser for VP! Nå, men somme tider er fuglene vigtigere - og dem skulle der efter sigende være mange af!

Intro til UAE

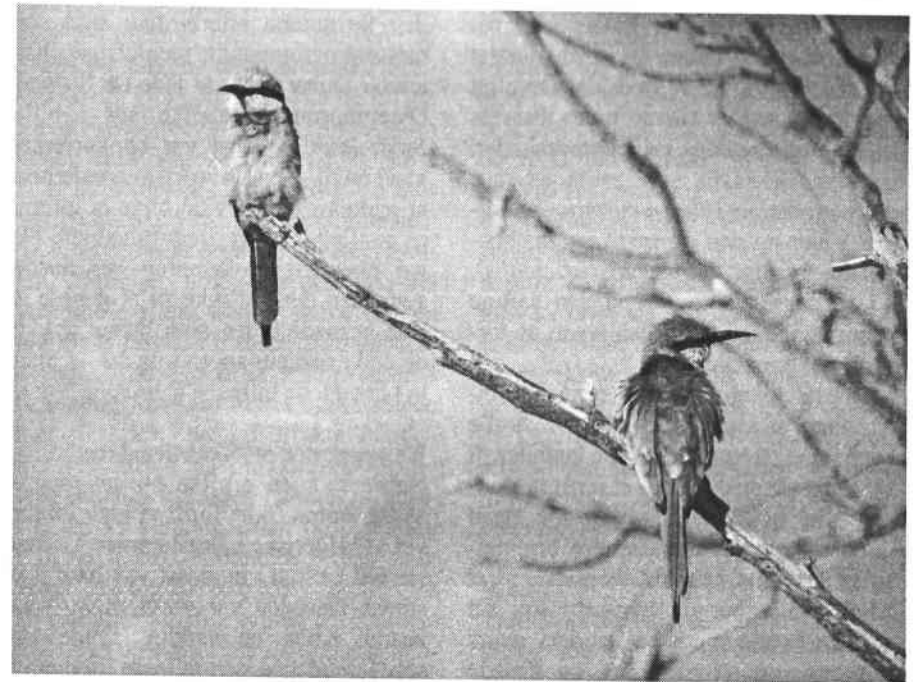
Igennem de senere år er det blevet lettere at komme ind i UAE, og vi havde hørt, at hvis vi valgte Dubai som landingsbane, ville vi samtidig kunne få et visum til Oman. Det holdt dog ikke helt stik, for reglerne var lavet om, så vi slet ikke behøvede et visum fra EU til UAE. Det var selvfølgelig fint, men det betød samtidig, at der ikke var nogen, der vidste, hvad reglerne nu var for at få indrejse i Oman. Desuden var alle lige glade, undtagen måske lige os!

Vi holdt spændingen (det gør vi stadig for læseren), indtil vi kom til grænsen til Oman.

Således gik det til, at Søren Bøgelund, Kurt Kaack Hansen, Erik Danielson og skribenten en februardag stod med sand mellem tærne og så på Kæmperylere i et land, som var en underlig blanding af futuristiske arkitektoniske himmelskrabere og kvinder i beskyttende lagner fra en svunden tid. Egentlig var det ikke noget land men en samling af 7 emirater uden indre grænser og helt uden kort af den ene eller den anden slags. Da vi spurgte efter et landkort i en ellers velassorteret boghandel, fik vi at vide, at de ikke brugte dem, for de vidste jo godt, hvor byerne lå! Det var et synspunkt, vi ikke havde overvejet. Postkort var der for så vidt heller ingen af, hvilket ikke var et tegn på manglende alfabetisering - den må vel siges at være bedre end i Danmark, især ifølge den sidste Pisaundersøgelse! Derimod var det et ypperligt tegn på manglende turisme. Infrastrukturen var ganske veludbygget med fine veje, blankpolerede luksusbiler og benzin til kr. 1,30 literen. Der var behagelige hoteller, hvor man kunne bringe listeprisen betragteligt nedad bare ved at antyde at kigge på den. De lavede ikke selv maden, men havde

importeret et væld af gode kokke fra Indien, Pakistan, Syrien, Iran og andre billige steder med en velafprøvet madkultur. Alt sammen perfekt til fuglekiggeri, især da befolkningen var yderst venligsindet og hjælpsom, og samtidig ikke specielt nysgerrige. Ikke noget med 50 unger, der alle med slet skjult videbegær råbte "What's your name?", mens vi granskede kendetegn på Persisk Stenpikker..... Der var med andre ord lagt op til uhæmmet fuglekiggeri fra før solop-

gang til tiden blev klar til afterbirding, sådan henad 20-tiden, dog mest bestående af varme eksotiske retter. Ikke fordi landet var tørlagt. Det forlød, at sheiker fra Saudi Arabien tit kom over for at få en lille én i det løsslupne UAE. Det lykkedes da også os ind i mellem at finde en beværtning med af-dankede russiske barpiger, der kunne skænke en fad. Eller den aften på det nordomanske kysthotel, hvor vi kunne vælge mellem arabisk og indisk natbar. Mens fire piger stillede sig op på et par

Lille Grøn Biæder. Foto: Michael Mosebo Jensen.

skæve brædder og viste mere mave end dans og solgte blomster til halsende lokale hanhunde og en sømand, bestilte vi en enkelt øl til at skylle det interessante kulturindslag ned med. Nå, det var vel fuglene, vi kom fra.....

Ud på greenen

Vi startede den første dag med en forrygende birdy på Thomas Bjørns hjemmebane – Emirates Golf Course – i form af en farvepalet af Indiske Ellekrager, Små Grønne Biædere og Pursursolfugle. Der var i det hele taget mange fuglearter, der havde søgt tilflugt fra ørkensandet og havde fundet ud af, at dette var et sted, der jævnligt blev vandet. Der var de mere diskrete men eftertragtede Isabellatornskader, Sibirisk Bekkasin, sjov rødbuget race af Husrødstjert (*phoenicuroides*), Indiske Viber og den ekstremt langnæbbede race af Stor Regnspove (*orientalis*). Vi var også velkomne på den saftige grønsvær, uden at vi behøvede at forklæde os som caddier.

Næste lokalitet havde også kombinationen af vand og fugle. Vi skulle bare følge strømmen af gule lastbiler til noget så eksotisk som – et rensningsanlæg! En flok Sorte Ibisser tog pænt imod os, og i et under andre himmelstrøg uanseligt slanhul stod et tocifret antal Sumpviber og hyggede sig. En stor sø havde modstået landets evige fordampning og planering og husede de tre første Kamblishøns, UAE havde

set, foruden mængder af svømmeænder og Sorthalsede Lappedykkere. Naboen var en venlig farmer med åben låge og kæmpe vandingsanlæg. Det gav pibe-re: Bjergpiber 60, Rødstrubet 50, Markpiber 20, Mongolsk Piber 1, og det blev også på turens sidste dag stedet, der producerede hele 4 Hedepibe-re, venligst forevist af en skotte i eksil. Vi byttede med et par Maskevipstjerter (Hvid Vipstjert af racen *personata*). Det var dog nok os, der scorede mest på den handel!

Egentlig var lyset nu ved at svinde, og den føromtalt efterbirding stod som næste programpunkt; men denne første aften i Dubai måtte vi lade De Stribede Dværghornugler mæske sig i biller først. Ikke fordi vi var konkurrenter, hvad angik menuen; men vi havde hørt, at parken i Dubai ville blive et inferno af gøgl aftenen før fredagsbønner. Det var åbenbart opvarmning om onsdagen; men det lod ikke til at genere de små hornede ugler, som lystigt dykkede ned i parkens spotlys og åd sig mætte i blændede biller.

Kæmperyler og Krabbeædere

Næste morgen gik det hurtigt med at skifte emirat. Ikke fordi vi blev fordrevet af krigeriske bjergstammer. De næste par emirater mod øst var bare ikke større. Desuden var vores mål Al Jazeera Khor, en vældig lagune, der selv i middagsdøsen fodrede Revhejrer, Ørkenpræstekraver, Mongolske Præ-

stekraver, Saunders Tern, Sandterner, Krabbeædere og Terekklirer. Derimod var livet i buskene på standby. Vi måtte tilbage næste morgen, hvor de små tornede krat var blevet livlige af Rosenbrystede Sangere, Asiatiske Ørken-sangere og Arabiske Larmdrosler. Ind imellem gik turen til en anden lagune beliggende betænkeligt snært op ad et emirpalads med fotograferingsforbud. Vi var heldige at ankomme med tidevandet, så et af turens absolutte mål kom i hus: Kæmperyle. Ikke bare en enkelt forkølet, som vi ville have dånet over derhjemme, men 38, flankeret af over 200 Ørken- og Mongolske Præstekraver. Længere ude skimtedes en sort-hvid formation i mangroven, som kunne have været Klyder under andre knap så eksotiske himmelstrøg. En Stor Skrigeørn hjalp os med bestemmelsen: 67 Krabbeædere tegnede sig mod himlen. Mens jeg arbejdede lidt med det forbudte digitale udstyr, skulle emiren pludselig luftes. En militærbil standsede og skulle lige til at spørge mindre behageligt, da Kurt snarrådigt skridtede hen til bilen, høfligt strakte hånden frem til hilsen og indledte en vældig venskabelig samtale. Hvilke militærstrategiske vendinger, der udspandt sig i disse kostbare minutter, skal være usagt. Jeg forstod dog Kurts strategi fra en tidligere tur til Egypten og 6 timers forhør af en høflig men bestemt ørken-general, så væk røg kamera mm. Finpudsningen af Kæmperylerne måtte

udsættes på ubestemt tid; men vi sov på hotel den nat!

Ud på markerne

Næste morgen søgte vi tilbage til markerne. Hamraniyah Fields så måske ikke ud af så meget, andet end et kæmpe stykke landområde reddet fra ørkenen; men det var netop pointen. Det betød igen vand i stride strømme. Skrigefuglene, tomskaderne og duerne flokkedes på trådene, og ind i mellem hoppede en Langnæbbet Piber rundt på et lille pløjet stykke sandjord, en Østlig Nonnestenpikker dukkede op på et stendige, og en Steppehøg afsøgte terrænet. Fra akacien lød en summen som et insekt i brunst. Det var det ikke, men derimod den lokale, lille udvaskede udgave af Gærdesangeren, fint tilpasset det fremherskende Ørkensangerlook fra de andre buske. En flok dromedarer besatte sandvejen en stund, men fortrød så, brød sig nok alligevel ikke om at drage forbi de fire underlige nordboere og skridtede i stedet i haltende pasgang videre over marken. Først da så vi de sammenbundne ben. En Slangeørn afbrød brat enhver strøtanke om dyremishandling, og to Lyse Stenspurve koncentrerede os på ny.

Masafi

Tidligt lørdag morgen kørte vi af sted endog meget tidligt for at nå til Masafi ved solopgang, eller rettere til et mindre bjerglandskab ved Masafi. Målar-

ten var helt klart den uanselige Dværgsanger – nærmest en miniature-udgave af Gransanger med sine kun 9 cm. Dog var den endnu mere vimsende og var så viseligt indstillet, at den kaldte konstant, så vi hele tiden kunne følge den, selv om den ikke altid var lige let at få øje på. Måske var det derfor, at den vækkede så stor opmærksomhed, da den gæstede vores forkælede naboland mod øst det efterår for et par år siden? Nå, tilbage til det trøstende bjerglandskab, hvor der også både var Kratsangere, Nonnestenpikkere, Rødhalede Stenpikkere og Ørkenhøns, inden morgenkaffen kaldte os til marked nede i byen. Den opspilede ko med de tusinder af forventningsfulde fluer inde i dalen forhindrede os hverken i at spise brød til eller tage på gårdbesøg efterfølgende.

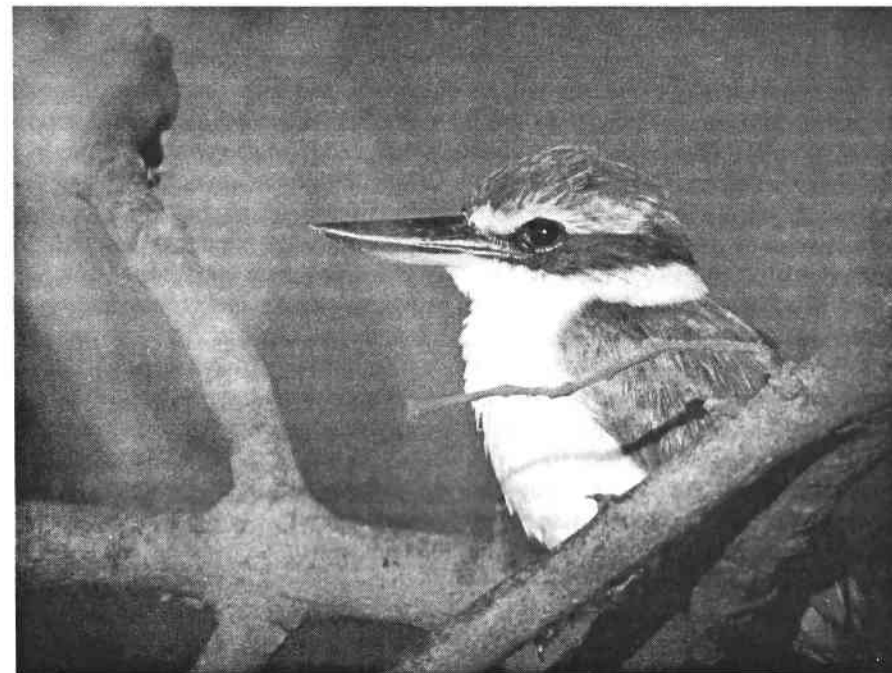
Gårdbesøg

På gården var de vist vant til, at fuglekiggere aflagde besøg, for de anså os hverken for at være åbenlyse bærere af svinepest eller mund- og klovsyge. Adgang uden dikkedarer. Turister ser de nok ellers ikke mange af, men der er en skare meget kompetente fuglekiggende eksilvestlige, boende i Dubai og Abu Dhabi, og de har helt klart øje for sådan en gårds fortræffeligheder. Det havde fuglene også. Ikke blot Kohejrer, men nok så overraskende Revhejrer

havde fundet en symbiose i bedriften, ligesom 6 Hvide Storke absolut måtte lande i møddingen. Selv den usleste gyllepøl trak vadefugle til turlisten, og hele 94 Indiske Ellekrager fandt vej til bogen, inden vi var færdige. Farmen lå i Dibba, og vi var derved nået ud til østkysten. Det betød forventninger om sjove ternere, Sokotraskarv, Rishejre, Stor Sorthovedet Måge, Steppegulbug og ikke mindst den endemiske race af Grøn Isfugl (*kalbaensis*) det næste halvandet døgn.

Aftenstemning ved Khor Kalba

Og vi fik det hele hjem! Det var betagende, at det var så nemt at følge guide-bogens anvisninger om at køre til en bestemt p-plads, stige ud og kigge på en (Kalba) Grøn Isfugl, som der kun er 60 af i verden – også lidt skræmmende! Ikke mindst da vi så, at bagsiden af lokaliteten var ved at blive planeret fuldstændig til fundament for luksusvillaer. Midt i foruroligelsen kom den pudsige grønne isfugl med Anders And-næbbet hen for at pointere, hvad vi kunne gå glip af i fremtiden. Posering på 5 meters afstand i en busk, der knap nok havde sluppet ekkoet af kald fra en Steppegulbug. Samtidig gik der Rishejrer på rov i floden, og Sodfarvede Måger forsøgte at lokke os på strandtur.

Grøn Isfugl. Foto: Michael Mosebo Jensen.

Strandturen

De importerede indiske fiskere var allerede i gang med at hale ternere i land, da vi næste morgen soppede på kanten af Det Indiske Ocean. Hvidkindede Ternere, østlige sortnæbbede Fjordterner, Bergius Ternere, Bengalske Ternere, Hvidskæggede Ternere, Tyndnæbbede Måger. De var der jo alle sammen – men oven over dem herskede De Store Sorthovede Måger, såvel i luften som på stranden. Længe før de landede, var de andre fugle forduftet, uden at de be-

høvede at udøve den mindste aggressive adfærd. Sådan!

Oman

Nu lå Oman lidt længere nede ad stranden – men så nemt skulle det ikke være. Der sad en gammel mand på en stol og trak ethvert forsøg på grænseovergang ud i det uendelige, mens han ihærdigt undlod at forstå engelsk. Det var en offentlig hemmelighed, så vi kørte ind i landet igen, fandt et hotel og nogle gode fuglelokaliteter inde i

Oman. Det kan selvfølgelig godt lyde en anelse mærkværdigt, men sagen var, at paskontrolten til Oman i det område ligger 50 km inde i Oman! Det skal man lige tænke på med hensyn til bilforsikring og sådan. Det havde vi gjort ved at købe en ekstra forsikring i Dubai for Oman; men derimod vidste vi ikke, hvad der ville ske ved selve paskontrolrollen. De blev nok også lidt overraskede – da de så Søren's konfirmationsbillede pryde det ene af de fremstrakte rejsehjemler. Det gjorde vi også. Vi var dog hærdede den morgen, for inden da havde vi lige været en tur tilbage i UAE! Historien var, at vi tidlig om morgenen havde forladt et udmærket ophold i grænsebyerne Al Ain/Buraimi med Lichtensteins Sandhøns, Stor Hornugle, Østlige Kalanderlærker, Sorttissede Lærker (pas på udtalen!) og Sibiriske Bekkasiner vel i bagagen og var draget håbefulde mod grænseposten. Morgentågen gjorde det nemt at finde en undskyldning for ikke at bemærke et skur, hvor vi skulle betale for et rejsestempel. Vi har sikkert også overset et skilt på arabisk. Det er absolut en mulighed. I hvert fald blev vi sendt de 25 km tilbage i tågen, da vi nåede den flotte grænsebygning i Oman. I anden omgang blev vi dog ledt høfligt igennem med et måneds visum på plads i passene.

Intense landbrugsstudier og det der var værre

Det var tid til et nyt gårdbesøg. En uhyre farm med en uhyrlig masse Tyrkerduer stod foran os. Ind imellem de søde kræ skimtedes dog både Steppviber, Lille Sanglærke og ikke mindst 7 Store Skrigeørne, hvoraf 3 var af den cafe-au-lait inspirerede *Fulvescens-type*. Brunbuget Sandhøne slog virkelig igennem på disse marker med 150 i alt noteret, og så var der introduktion af Steppørn. Det var dog kun en forsmag, til hvad der ventede.

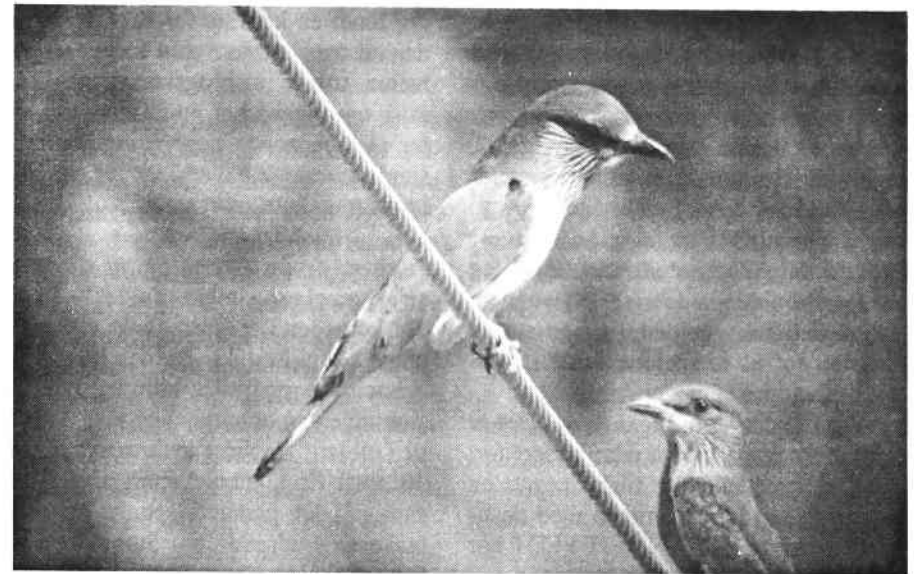
Sagen var den, at vi lige skulle ned og besøge en losseplads i Omans hovedstad, Muscat. Ja, så langt ud kan man komme som fuglekigger, at man ser den smukkeste by med de flotteste hvide huse og får serveret den lækreste indiske Mulligatawny-suppe, og så ender man med at forfølge fyldte skraldebiler ud til en losseplads, hvor et midbefængt gedeådsel ligger og stinker ret så ilde i 30 graders varme. Men vi var jo ikke alene! Ådselsgribbe, Slangeørne, Kejserørne, Steppørne, Store Skrigeørne og ikke mindst 3 Øregribbe delte vores glæde – ved begge besøg!

Afsløringen

Tilbage i UAE var det ved at lakke mod enden; men de sidste dage blev det både til en bjergtop (Jebel Hafeet) med Blådrosler, Persiske Stenpikkere, Rødhaled ditto og ikke mindst den længe eftersøgte Hættestenpikker med et næb så langt som en Biæders. Vi var på kamelløbsbanen i Abu Dhabi, hvor

vi midt i efterladenskaberne fra de mange stolte dyr havde glæden af en Namaquadue. Da mørket havde sænket sig, blev vi inviteret med på en tur i inderbanen og fik fremvist hele 19 Egyptiske Natravne, der sad og blev venligt oplyst af en projektør fra et par eksilenglændere. Derefter gik turen tilbage til Abu Dhabi og vores logi på Zakher Hotel. Mens vi sad på den kinesiske restaurant på den anden side af gaden, gik det pludselig op for os, hvorfor vores to venner ude fra kamelbanen havde haft det brede smil på, da vi nævnte, hvor vi boede. Hotellet havde en såkaldt dobbeltfunktion. Vi så en kvindetype, vi ikke havde set før i dette

land – og der var én, der fik ondt i nakken! Det var ikke sømanden! Måske forstår vi nu bedre en hændelse i begyndelsen af vores tur. Vi sidder og spiser i al fordragelighed, da en bil stopper ude foran vores restaurant. Vi når lige at se en ældre mand stige ud, hvorpå tjenerne straks ryger hen og hiver gardinerne for. Det viser sig, at der kommer besøg i restaurantens familieafdeling ved siden af. Med andre ord: manden har taget sin kone med i byen. I et split sekund fornemmer vi øjne i sprækken i det ellers absolutte tækkelige sorte slør, så er hun ét med gardinet.....

Indisk Ellekrage. Foto: Michael Mosebo Jensen.

Malenes vridemaskine

Af Esben Eriksen

Fuglevennen.

Du kender det fra store middagsselskaber eller fester:

"Nåå, så du ser på fugle? Det lyder da spændende. Jeg ville ønske at jeg havde sådan en interesse, jeg gik så meget op i." Eller hvad med den her: "Bare min kæreste havde sådan en sund og god interesse i stedet for computerspil og fodbold."

Ak ja. Bare det var så uskyldigt, sundt og romantisk. Fugleentusiasten/Fuglekiggeren/Fuglevennen/Ornitologen/Birderen eller Misbrugereren. Kært barn har mange navne. Hvilket passer bedst på dig?? Døm selv. Hvis den sidste, så er det i al fald skræmmende, og unægtelig noget af en påstand at ens største glæde: "Glæden ved at se på fugle", kan udvikle sig til et misbrugsagtigt forhold, hvor ens liv efterhånden styres af trangen til at se på fugle.

Lad mig præsentere mig selv, jeg har set på fugle, siden jeg lå i vuggen, og med tiden udviklede jeg en særlig passion for at se sjældne fugle i Danmark. Jeg blev hitjæger!!

Og lad der være ingen tvivl. Det er fedt at se en fugl, man ikke har set før. Det er spændende at tilrettelægge en hittur, tage af sted sammen med de ligesindede, og HELT VILDT FEDT når man så ser fuglen.

Alt med måde.

Jeg har kørt efter sjældne fugle siden 1984, hvor jeg i en alder af 12 år var på min første hittur. Og hvilken en!! Kortnæbbet Gås, Islom og ikke mindst en Rosenmåge i yngledragt var alle i notesbogen, da turen igen gik hjem til Fyn fra Torsminde. Ironisk nok var jeg af sted med min bror og mine forældre. Men i Danmark er der jo tradition for at forældre lærer deres børn at drikke, så hvorfor ikke også lære dem at køre efter hits.

Nu ville min skæbne imidlertid, at jeg fandt en kæreste for seks år siden, der ud over at være min kæreste også bærer titlen misbrugskonsulent. Tro mig, om pigebarnet ikke tillod sig, efter at den største begejstring for min sunde interesse havde lagt sig, at forholde mig dette spørgsmål:

"Esben, er du sikker på, at du ikke er afhængig af sjældne fugle?"

Nu kom dette spørgsmål på et højest ubelejligt tidspunkt, da det blev sagt gennem en nedrullet bilrude som afslutningen på en ellers hyggelig lørdag til Gilbjerg Hoved i sydøstenvind den 30. april. Et udmærket spørgsmål! Men som på det givne tidspunkt og med tankerne kredsende om Sumpviben på Rømø, fik en noget kort besvarelse i

retningen af: "Gu er jeg da ej, Men du ved sgu da godt, at Sumpvibe står højt på min ønskeliste, og jeg var ligesom ude at rejse, da der var en i landet sidst."

Pludselig fremstod de 6 uger i Ghana som det mest tåbelige, jeg havde gjort. Havde jeg ikke lært af de andre udenlandsrejser, der havde kostet mig mindst 4 Danmarksarter??? Nå, men længere blev diskussionen ikke. Jeg havde to, jeg skulle samle op, og med Malene i bakspejlet efterladt på et fortov foran hoveddøren med tæppe, madkurv etc., strøg bilen hastigt mod Jylland.

Jeg "dippede" Sumpviben. (*At dippe er at køre efter en fugl uden at finde den/red.*)

2. halvleg.

Nu var det selvfølgelig naivt at tro, at jeg var sluppet fri af afhøringen omkring min påståede afhængighed. Men efterladt med resterne af en hyggelig lørdag på fortovet, udsigt til en aflyst cafétur om aftenen og en hyggesøndag i Fælledparken med vennerne til 1.maj arrangement, der røg samme vej, kom det ikke helt uventet, at Malene samlede bolden op om mandagen. Nogen ville måske endda sige, at det var rime ligt.

Projektet syntes klart. Jeg skulle overbevises om, at jeg havde et misbrugsagtigt forhold til det at se på

sjældne fugle. Jeg følte måske ikke, jeg havde de bedste kort på hånden til denne snak. Men med en forvisning, om at der var tale om én for mig intensiv hobby og deraf manglende forståelse fra Malenes side, tog jeg udfordringen op. Jeg sad jo ikke ligefrem med nålen i armen, piben i hånden eller rallede mellem en stak tomme flasker nede i parken, så ordet afhængig, var skudt langt over målet. Måske kunne jeg endda overbevise Malene om, at hun havde fået en erhvervsskade.

Vores lille forestående samtale skulle vise sig at blive utrolig provokerende, lærerig og interessant på samme tid.

Behandlingen.

"Hvornår begyndte du at se på fugle? Og hvornår var du på din første hittur?"

Opvokset i et hjem hvor der er set meget på fugle - og snakket meget om fugle, var min skæbne beseglet. Jeg endte med at blive "birder". Malene kendte historien, men jeg gik med på spøgen og fortalte løs, uvidende om at vi nu var i fuld gang med behandlingen!

I Minnesota-behandlingen (en meget anvendt misbrugsbehandlingsform) indgår bl.a. en livshistoriebeskrivelse.

Jeg lagde ud med Rosenmågehistorien.

"Påvirker dit fuglekiggeri omverdenen – venner, familie, arbejde etc.?" lød tillægsspørgsmålet. Og jeg fortsatte:

"Der har da været svære år med skole, forældre og hits som ikke altid havde samstemt deres kalendere."

Jeg var nu blevet lidt mere modig og fortalte stolt om min "vilde" ungdom:

"Telefonen ringede og meldingerne lød: Damklire i Vejlerne, Rødvinget og Sortvinget Braksvale i Vejle, Bjergløvsanger Hald Sø, Brilleterne Køge, Citronvipstjert Frøslev Mose, Gåsegrib Langeland, Ørkenstenpikker, Fuglekongesanger, Stor Skrigeørn, Kejsørørn etc. Hver gang ubelejligt. Hver gang dyrt. Nå ja - OK da, ofte også lidt dårlig samvittighed. Ofte bragte det andre folk i forlegenhed.

Jeg har for resten også pjækket fra skole, pjækket fra arbejde, meldt afbud til eksamenslæsegrupper, kommet for sent til fester og fødselsdage. Og prøvede man at lave en aftale med mig, fik man svaret: "Jo, måske. Det afhænger, af om fuglen er der endnu" eller "Jo, måske. Hvis det bliver dårligt vejr, så kan jeg godt."

Nu glemte jeg helt mit forsvar, det var på en eller anden måde rart at få lettet hjertet.

"En af de værste var, da jeg stod i Skagen i tæt tåge og ventede på oplarung

og den Store Skrigeørn, der var set dagen før. Fuglen kom ikke, og min eksamensgruppe havde møde i Silkeborg, hvor jeg læste. Jeg ringede og sagde, at jeg kom nok *noget* for sent. Det var ingen overdrivelse - ca. 8 timer. Men de var tålmodige og forstående og gav udtryk for, at det var spændende med sådan en hobby!! Vi gav os i kast med repetitionen. To timer senere ringede mobilen. "Hej, det er Tim, der er Klireryle i Vejlerne"!!!! De så lidt mærkelige ud i hovedet; men jeg måtte endnu engang tage afsked med eksamensgruppen.... Det var jo en Klireryle for fanden. OK, indrømmet, det er nok ikke det smarteste, jeg har lavet; men det var godt jeg gjorde det, for Klirerylen forsvandt allerede om formiddagen."

Desuden lavede jeg sjældent aftaler i maj og oktober – for det kunne jo være, at der kom et hit."

"Kan du lave en konklusion på spørgsmålet?" lød det fra Malene.

"En konklusion? Mener du om mit behov for at se sjældne fugle påvirker min omverden?"

Kan jeg tænke lidt over det?"

Jeg begyndte at føle mig som den lille fugl på foderbrættet, der ikke nåede væk, da høgen kom susende og nu prøvede at redde livet ved at sidde helt stille for derved at undgå høgens skarpe blik.

Hitjægeri kan være udmattende – tegning Kåre Gjaldbæk

Er du fysisk og psykisk afhængig af at se hits?

Her havde jeg behov for en uddybende forklaring.

"Hvad mener du med fysisk og psykisk afhængig?" Og Malene, der nu så ret selvsikker ud, forklarede:

"Et misbrug opstår i det øjeblik, man går fra at have et normalt forbrug, i dette tilfælde fugle/hits, til en altdominerende (selvdestruktiv) besættelse. Fx kan det være fint at se på hits, hvis man har muligheden for at komme af sted eller har roen til at vente, til det er mere belejligt og kan udholde risikoen for ikke at se hittet. Men i det øjeblik at det bliver første prioritet og alle andre gøremål og omgivelser bliver tilsidesat, så er man pr. definition misbruger, og ens omgivelser kan med rette mene, man har brug for hjælp.

„Er du fysisk afhængig Esben?“.....stilhed... mens jeg satte mobilen på lydløs, der var ingen grund til at lave selvmål pga. et dofcall lige nu.

Malene førte nu klart på point. Men jeg var faktisk også lidt ilde til mode. Jeg mærkede tvivlen gnave!

”Man kalder det **KONTROLT-ABET**” fortsatte Malene. Jeg sporede en triumfering.

Jeg kendte jo godt svaret. Jeg var ikke i stand til at side en hitmelding overhørig, jeg var ikke i stand til selv

at bedømme, om jeg skulle se et nyopdaget hit. For det skulle jeg! Adrenalinet var skyhøjt, straks telefonen ringede, eller telefonen bippede. Og jeg var ikke et øjeblik rolig, førend jeg havde fået plads i en bil, eller selv kunne køre. Så snart jeg vidste, at jeg nu skulle af sted, kunne jeg slappe af igen, og adrenalinet ville først pumpe løs igen, når jeg var få kilometer fra fuglen. Jeg stillede ikke spørgsmålstejn ved, om jeg kunne undlade at køre efter en fugl, jeg aldrig havde set før. For det kunne jeg ikke. Men så er jeg måske afhængig?....I al fald fysisk

”Men er du også psykisk afhængig Esben?” Lød det uddybende spørgsmål fra frk. Sherlock Holmes og fortsatte: ”Hvis man er psykisk afhængig, har man en tendens til at benægte ubehagelige oplevelser, man fortrænger dem, og disse ubehageligheder bliver bortforklaret/benægtet. En ikke-misbruger vil lære af sine ubehagelige erfaringer – og undlade at gentage handlingen. Misbrugeren derimod forsøger at forklare sig selv, at det var omstændighederne ikke handlingen, der var forkert.”

For mit vedkommende kunne der ved nærmere eftertanke være tale om en psykisk afhængighed.

Men jeg syntes ikke, at der var grund til at sige... bare sådan lige.

Jeg kunne ikke lade et hit passere; jeg måtte af sted, det til trods, for at jeg måske få dage forinden var kommet for sent, og fuglen var fløjet. Men jeg fortrængte de dårlige oplevelser. Og blev endnu mere desperat – nu skulle jeg i al fald ikke også misse næste hit. Men jeg efterprøvede det lige med endnu en lille beretning.

En ”dipper” taler ud.

En af de værste oplevelser var, da jeg twitchede en Amerikansk Hjejle på Ølsemagle Revle (at twitcher er at køre efter en fugl, som andre har meldt ud red.). Jeg var på en intro tur med et

biologihold, da jeg fik beskeden. Jeg besluttede mig for at tage af sted. Jeg fik et lift ind til Silkeborg en tidlig morgen og hoppede straks på et tog mod Køge. Jeg havde egentlig ikke tid, men af sted skulle jeg. Derfor overbeviste jeg mig selv om, at det var jo bare hurtigt ud og hurtigt hjem. For den var der jo bare. Hvorfor jeg drog af sted i shorts i september måned er mig i dag en gåde. Jeg havde desuden kun min håndkikkert med, for jeg kunne jo lige få et kig hos en, der havde et scop. Fremme ved revlen erfarer jeg, at det blæser kraftigt, at det er hundekoldt, og at der står 4000 hjejler!! I løbet af da-

gen kommer der mange meldinger om fuglen, og hver gang er det enten falsk alarm, eller også når jeg ikke derhen, førend fuglen er væk. Nu begyndte dagen efterhånden at få en ende, og jeg er fuldstændig forfrossen og ude af stand til at tjekke nogle fugle selv pga. den store afstand. Jeg mangler tøj og scop. Pludselig kommer meldingen, og jeg løber som en gal om til stedet. På vej derhen ser jeg småflokke lette, men også folk der stadig kigger intensivt. 100 m fra målet klapper folk scoperne sammen!!.... Fuglen var fløjet. Jeg blev ramt af et anfald af meget kraftig kvalme. Hjemturen var lang, lang, lang. Fik et lift til København af en birder og strandede i Århus klokken et om natten og måtte overnatte dér.”

Nu skulle man tro, jeg havde fået nok; men nej, jeg var klar igen til flere hitture, og flere katastrofer kunne fortælles. En af måderne, jeg lærte at tackle disse nederlag på, var ved at fortælle dem som legender til andre birdere. Så ens status som hardcoretwitcher blev beseglet. Man skulle vise, at man godt

kunne tåle et nederlag, og at man ikke lod sig slå ud af det. Men sandheden omkring den Amerikanske Hjejle var, at jeg hadede mig selv og var i dårligt humør i flere dage. Den gjorde ondt, og jeg var også blevet rystet over, at jeg havde fået det fysisk dårligt af at misse den fugl. Jeg indså måske nok den gang, at jeg havde et problem; men jeg var ikke i stand til at handle på det. Det gør ondt at sige det, men *jeg var uden tvivl både fysisk og psykisk afhængig af hits.*

”Har du fået nok??” spurgte Malene.

”Ja, vi kan godt lige tage en pause, det er faktisk lidt hårdt” svarede jeg. ”Jeg skal også snart hjælpe Jesper op på 4. med det køleskab.”

”Hov, du har fået et DOFCALL,” sagde Malene

”Nå, OK, kan du ikke lige læse den?” svarede jeg.

”Man Provencesanger han, 10.15-Værnengene HKn +3”

”Har du set sådan en før??.....”

Ynglende hvinænder

Af Claus L. Olesen, Naturformidler, Danmarks Jægerforbund

Havrevimpen nr.3 2004 kunne man læse at hvinanden for første gang har ynglet i Tarup/Davinde. Jeg vil gerne fortælle lidt om baggrunden for at det endelig kunne lykkes.

Baggrunden

I 1998 snakkede jeg med Holger Henriksen, som på det tidspunkt var leder i Naturbørnehaven i Hudevad, om at det kunne være sjovt at gøre noget for at tiltrække de hulrugende ænder til grusgravssøerne. Vi blev enige om at Holger skulle stå for den lokale kontakt, da han var bedre kendt i området end jeg var. Min opgave blev at skaffe nogle kasser som skulle hænges op. Jeg kontaktede Niels Kanstrup som er biolog i Danmarks Jægerforbund, Niels var på det tidspunkt koordinator for et hvinandekasseprojekt, som blev støttet af jægernes vandfuglefond Euroducks. Han bevilgede os 6 kasser. Disse 6 kasser blev fordelt med 3 til Tarup/Davinde I/S og 3 blev hængt op ved private lodsejere i grusgravene bl.a. 1 ved Per Rasmussen. Så vidt jeg ved, gik 2 tabt i orkanen i 1999, fordi de træer de var hængt op i blæste i vandet. De øvrige har gennem årene været beboet af natugle og tårnfalk, indtil sidste år.

Stor skallesluger

Sideløbende med at der blev sat hvinandekasser op, lavede Holger og jeg et projekt hvor Naturklubben Strandtudserne og Ullerslev / Flødstrup

Jagtforenings Ungdoms Afdeling i samarbejde lavede en serie kasser til stor skallesluger. Disse kasser blev betalt af henholdsvis Danmarks Jægerforbund og Skov og Naturstyrelsen, gennem de såkaldte Projektpuljemidler. En af disse kasser blev sat op i Østersøen under Tarup/Davinde I/S. Resten blev fordelt til egnede lokaliteter rundt på Fyn. Bl.a. blev 3 sat op på Skov og Naturstyrelsens arealer ved Arreskov Sø. Kassen ved Østersøen har været forsøgt beboet flere gange, men fuglene har altid opgivet formentlig på grund af for megen forstyrrelse.

Fremtiden

Det giver helt klart blod på tanden at det er lykkedes at få hvinanden til at yngle i de opsatte kasser. Det skal der selvfølgelig følges op på. Derfor har jeg truffet aftale om en ny omgang ophængning af kasser i Tarup/Davinde. Pengene til materialer er bevilget af Danmarks Jægerforbund, Jagt og Faunaafdelingen, Kalø. Tarup/Davinde I/S vil stå for ophængning ved egnede søer. Flemming By-skov, DOF vil medvirke som rådgiver og med tilsyn af kasserne. 6.A fra Sankt Hans Skole v/ lærer Mette T. Møller, vil stå for at lave kasserne, som et fællesfagligt projekt. Det er projekt jeg forventer mig meget af og jeg håber det vil blive til gavn for en voksende ynglebestand af hvinænder på Fyn.

Ringmærkning af fynske Grønirisker

Af Jacob Sterup

I 1997 var jeg ansat som ringmærker på Christiansø Feltstation. Efteråret 1997 var et af de dårligste i Christiansøes nyere ornitologiske historie, både hvad angik sjældenheder og antallet af fugle i al almindelighed. Dette fik en til at overveje alternative aktiviteter, og jeg begyndte at eksperimentere lidt med nogle solsikkefrø og en finkefælde af trådnæt, der lå på stationen, med henblik på at mærke nogle af de Grønirisker, der rastede på øen.

I alt lykkedes det at mærke 126 Grønirisker i løbet af efteråret – langt de fleste i fælden. Antallet lyder måske ikke imponerende, men faktisk var dette sæsonrekord for stationen. For mig var det dog ikke så meget de 126 mærkede Grønirisker, der var interessante, men mere de yderligere 5 fugle, der allerede havde ring på, da de blev fanget. Af disse kom to fra Sverige og en fra hhv. Tyskland, Finland og Polen. Og da de mærkede fugle i løbet af de næste par år gav i alt tre genfund fra hhv. Belgien, Tyskland og Sverige fik man med en relativt beskedne indsats 1/2 et rimeligt indtryk af trækruterne for de Grønirisker, der passerer Christiansø.

Inspireret af resultaterne fra Christiansø besluttede jeg mig for et lille projekt med at undersøge oprindelsen af de Grønirisker, der optræder på Fyn. Hvilke yngleområder kommer

de fra, og hvor overvintrer de? Jeg vidste, at der blev ringmærket en masse Grønirisker i Vestjylland, og disse gav talrige genfund fra yngleområderne i Norge og fra overvintningsområderne i bl.a. Belgien. Men så vidt jeg vidste, var der mærket relativt få Grønirisker på Fyn, så her var der måske mulighed for at yde et lille bidrag til vores viden om fuglenes træk.

Som de fleste haveejere vil vide, er Grønirisker vilde med solsikkefrø, og en flok kan tømme en frøautomat på kort tid. Dette har også gjort arten populær blandt ringmærkere, idet det i kolde perioder kan lade sig gøre at mærke mange fugle uden nogen større indsats.

Grøniriskernes trækforhold

De skandinaviske Grønirisker er delvise trækfugle. Nogle opholder sig nær yngleområderne året rundt, men en ikke ubetydelig del trækker i efteråret mod syd og sydvest. Således trækker en del norske og svenske ynglefugle forår og efterår gennem Danmark på vej til og fra overvintningsområder i Benelux-landene, Nordtyskland og Frankrig. De norske fugle registreres primært i den vestlige og nordvestlige del af Jylland. De svenske fugle passerer derimod hovedsagelig gennem den østlige del af

landet, og trækkes af disse må både forår og efterår berøre Fyns Amt.

Med baggrund i dette var mine forventninger, at en vis andel af de Grønirisker, jeg ville komme til at fange, ville være svenske fugle. Disse ville kunne give genfund både fra Sverige og fra landene syd for os. Størsteparten af de fangne fugle ville dog nok være danske ynglefugle. Formentlig er hovedparten af de danske Grønirisker standfugle, men da nogle trækker sydpå, ville jeg forvente, at der også i yngletiden ville kunne fanges Grønirisker, der var mærket i udlandet.

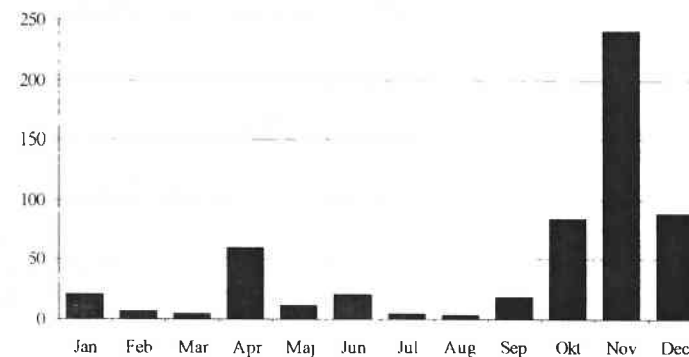
Resultater

Min fangstindsats har været meget varierende gennem årene. I alt er det blevet til 564 mærkede Grønirisker i årene 1998-2004. Stort set alle fugle er fanget i Gislev på Østfyn, hvor jeg har boet gennem størstedelen af perioden. Langt de fleste fugle er fanget i

månederne oktober-december, mens det er mere begrænset, hvad det er blevet til i den øvrige del af året – både pga. lavere fangstindsats og færre fugle ved foderpladsen.

Genmeldinger

Hvad er der så kommet ind af spændende genmeldinger i løbet af perioden? Tjah, ikke mange. Mine forventninger om af og til at fange fugle med ringe fra vore nabolande er ikke ligefrem gået i opfyldelse – ikke en eneste er det blevet til endnu. Genmeldinger er der da kommet af de fugle, jeg har mærket, men ikke mange – blot 6 ud af de 564 mærkede er siden hen blevet fundet døde eller blevet genfanget af andre ringmærkere. Og det internationale islet er stærkt begrænset: 5 af de 6 genmeldinger kommer fra Østfyn, maksimalt 13 km fra mærknings-stedet. Den sidste fugl blev mærket i januar 2001

Antallet af mærkede Grønirisker pr. måned 1998-2004 (n=564)

og aflæst i januar 2004 på Djursland, 134 km nord for mærkningsstedet.

Manglen på genmeldinger fra udlandet er for så vidt interessant nok. Det tyder på, at svenske trægæster enten ikke forekommer i større tal på Østfyn eller trækker så hurtigt igennem, at kun få bliver fanget. Og kan man gå ud fra, at hovedparten af de mærkede Grønirisker var fynske ynglefugle, er disse tilsyneladende i høj grad standfugle.

Andre data

Ud over at sætte en ring på de Grønirisker, jeg har fanget, er der også indsamlet andre data på fuglene. Grønirisker er relativt lette at køns- og aldersbestemme, når man har fuglen i hånden, så dette er blevet gjort for alle fugle. Underligt nok viser det sig, at kønsfordelingen langt fra er lige – næsten 59% af de mærkede fugle var hanner.

	Efterår (sept.-dec.)		Forår (januar-april)		Vægttab i %
Gammel han	29,6	(74)	28,9	(14)	2,3
Ung han	29,2	(129)	27,7	(38)	5,0
Gammel hun	29,0	(55)	28,4	(17)	2,0
Ung hun	29,4	(94)	29,1	(24)	0,9

Gennemsnitsvægt i gram for forskellige køns/aldersgrupper af Grønirisker i hhv. september-december og januar-april samt det procentuelle vægttab mellem de to perioder. Tallene i parentes angiver antallet af vejede individer.

Grønirisker bliver relativt gamle – i hvert fald sammenlignet med andre fugle af den størrelse. Godt og vel en tredjedel (34%) af de mærkede fugle var adulte (mindst et år gamle). Den ældste af de genfundne fugle var mindst 5 år gammel, da den blev taget af en kat.

En stor del af Grøniriskerne er blevet vejet i forbindelse med mærkningen. En gennemsnitsgrønirisk vejer ca. 29 g. De letteste af fuglene var nede på ca. 24 g, mens den tungeste var helt oppe på 37 g. Tilsyneladende topper fuglenes vægt i november-december, hvorefter de taber sig noget i vintermånederne. Hvornår vægttabet mere nøjagtigt sætter ind, er det dog vanskeligt at fastslå, da der kun er mærket få fugle i starten af året. Interessant nok ser det ud til, at unge hanner taber sig væsentligt mere end hunner og gamle hanner.

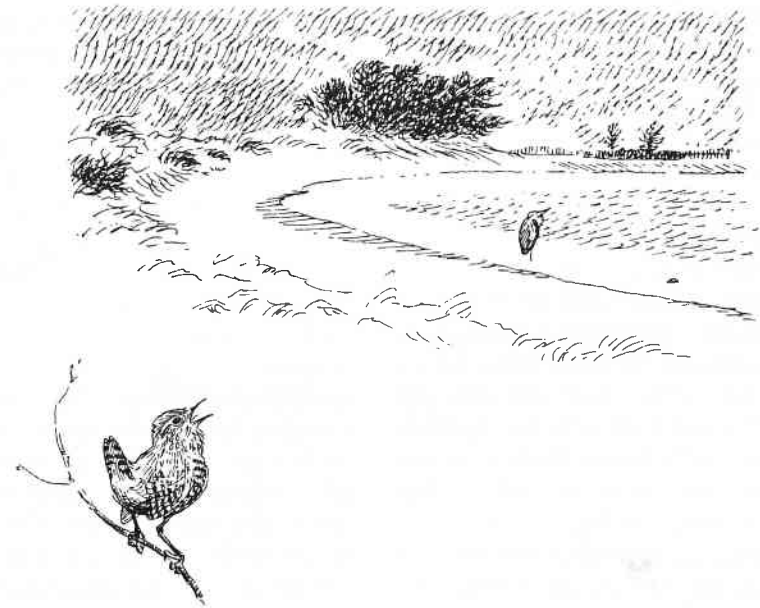
Fremtiden

Som ovenstående viser, har mit lille projekt med mærkning af Grønirisker ikke lige givet de resultater, jeg havde i tankerne, da jeg startede. De udeblevne udlandsgefund er dog for så vidt interessante nok, hvis man skal sige noget om de fynske Grøniriskers trækforhold.

Også nogle af de øvrige resultater har overrasket mig, men som det så ofte er, giver resultaterne flere

spørgsmål end svar. Hvorfor fanger man f.eks. langt flere hanner end hunner? Og hvorfor taber unge hanner sig så meget i løbet af vinteren?

Jeg regner med at fortsætte projektet et par år endnu, især vil jeg gerne have mærket nogle flere fugle i de lidt tyndt dækkede perioder i forårs- og sommermånederne. Så jeg venter stadig på den første genmelding fra udlandet...

Blåvandshuk – uge 39 + 41 – del II

Af Martin Søgaard Nielsen

Et Stormsvaleeventyr ud over alle grænser...

Da jeg vågnede tirsdag 21/9 suste vinden godt i fuglestationen. Den lovede vejr-situation holdt stik. Det blæste ca. 18 m/s i middelvind, så der var stadig liv i de tropiske orkaner. De fleste tænker nok: "Hvad har tropiske orkaner at gøre med fuglekigning ved Blåvandshuk?" Jo, mange havfugles træk- og fourageringsruter påvirkes meget af vejret, og især af vindforholdene. Forekomsterne af eksempelvis stormsvale, skråper og kjover i Danmark hænger nøje sammen med, hvor meget det blæser fra vestlige retninger under disse fugles efterårs-træk. Passage af lavtryk over Skandinavien presser således fuglene ind til kysterne, hvor ornitologerne står klar med telescooper og klik-tællere.

Forekomsten af stormsvale i Danmark er dog afhængig af betydelig mere specielle vejrforhold. Arten er udenfor ynglesæsonen yderst pelagisk (*hørende til åbent hav/red.*), og der skal derfor mere end blot lidt blæst fra vest til at få fuglene indtil de danske kyster. Forekomsterne hænger således nøje sammen med kraftige lavtryk, der "vandrer" tværs over Atlanten og passerer Danmark med vindstyrker helt op til stormstyrke. Netop i år havde der været usædvanligt mange af disse vejrsystemer i At-

lantten, hvilket blandt andet USA havde fået føle som voldsomme orkaner.

Ugen før den 21/9 havde resterne af den tropiske orkan 'Frances' passeret Danmark, med middelvind på op til 14 m/s ved Blåvand. Under disse vejrforhold blev der set op mod 50 Store Stormsvale og en Lille Stormsvale. Kombinationen af længere tids blæsevejr fra den anden side af Atlanten og det faktum at stormsvaleerne på denne årstid er på vej sydpå fra yngrepladserne i Nordamerika, Skotland og Island, gjorde betingelserne optimale for at se mange stormsvale ved den jyske vestkyst. Vi var overbeviste om, at der ville komme mange stormsvale, men ihukom også, at vi som mangan en ornitolog havde stået i lignende situationer før, hvor vi når dagen var omme, stod tilbage med en undren over hvor f.... fuglene dog blev af? Fulde af optimisme blev tasken pakket og vi begav os ud i blæsevejret.

Militæret havde planlagt skydning; men den var jo blevet aflyst i går, og kuglen var ikke oppe, så vi stred os ud i Sabinebunkeren. Klokkeren 7.00 sad vi klar med scoperne. Kun 5 minutter skulle der gå, før den første stormsvale kom dansende tæt på land – uha, en lovende start. Kl. 7.08 kom der en militærjeep ind i scopfelterne,

hva' var nu det? Vi vidste det alle sammen godt..... de skulle til at skyde, og vi blev smidt ud af bunkeren. Det var næsten ikke til at klare! Det tegnede til en fantastisk dag, og så kunne vi ikke sidde i bunkeren. Nå, der var jo ikke andet at gøre end "at tørre øjnene og tage en kiks!" Tilbage ved skurvognen var der mange der kæmpede om de få læpladser. Det blæste en pelikan, og jeg syntes, at det var helt umuligt at finde læ. Mit scop hoppede, som stod det på en rystepudser, og jeg kunne ikke finde nogle af de fugle, de andre meldte. Det var dog i det hele taget næsten umuligt at kommunikere med de andre grundet vindens fanatiske susen. Lige så fascineret og betaget jeg ofte er af Vesterhavet, ligeså meget havde jeg nu de givne omstændigheder. Observationsforholdene var nærmest umulige, for dem der ikke kunne finde læ – og dem var jeg en af, og samtidig var der ved at komme gang i stormsvaleerne.

Rolf Christensen, der var taget til Blåvand fra Feltræffet på Fanø, blev ringet op af 2 ornitologer - Rasmus Strack og Troels Eske Ortvad, der sad ved Vejers Strand blot nogle kilometer oppe ad kysten. De havde haft 10 stormsvale det sidste kvarter, og de sad ret godt. Det lød unægtelig markant bedre end det her. Fuglestationens observatør, Rune Tjørnløv, og jeg diskuterede situationen og bestemte os for at køre derop. Vel

fremme i Vejers fandt vi de andre siddende midt i en klit. Der er da ikke mere læ her, tænkte jeg, men til min store forbavselse sad jeg betydeligt mere i læ! Faktisk var der så meget læ, at det sågar var muligt at snakke sammen.

Endelig begyndte mit eventyr. Svalerne kom dansende i en lind strøm, de fleste meget tæt på land, og nogle faktisk langt inde over stranden. Det var meget højvande, så fuglene kom meget tæt på. Det var helt fantastisk. Solen lyste flot på de elegante stormsvale, der dansede hen ad standen. Der var nogen som sørgede for at tælle, så jeg koncentrerede mig om at finde nye fugle, og især om at nyde dem i fulde drag. Det var så fedt at kunne sidde og se dem komme frem en efter en bag klitrækken langt oppe ad kysten. Det var dog ikke lutter lagkage det hele. Netop denne dag var flere maskiner således i gang med at sikre klitterne mod sandflugt. En traktor med en maskine der snittede rundballer af hø, kørte langs klitrækken og "sprøjtede" den snittede hø langt op i klitterne. Med sådan et blæsevejr siger det sig selv, at det stod til alle sider med hø. Troels gik ned og spurgte, om ikke de kunne udenom den lille klitplet hvor vi sad? Der var ikke megen forståelse fra traktorchaufførens side, for kort tid efter blev vi fuldstændig oversprøjtet med snittet hø. Som om det ikke var nok, havde der kort forinden passeret en

regnbyge, så højt klistrede sig til alting. Nogle spruttede og hvæsedede efter at have fået noget i munden. Det var dog samtidig ret komisk, og set fra chaufførens og andres synsvinkel må det have været et sjovt syn at se 10 våde ornitologer inklusive scoper m.m. blive overdynget med hø, så vi til slut lignede en flok fugleskræmsler – ja der var i sandhed tale om effektiv camouflage!

Men udover ovenstående og de enkelte byger der passerede, var stemningen helt i top. Der var jo også alle de andre fugle. Pludselig fløj en Sabinemåge 1k lige ind i mit scopfelt. Den var helt inde over stranden og kom så tæt på, at vi var nødt til at bruge håndkikkerterne for at kunne følge den. Det var sgu da for fedt!

Rolf havde kontakt med ornitologer, der stod ved såvel Skurvognen ved Blåvandshuk, Nr. Lyngvig og Ørhage og det var spændende løbende at sammenligne de 3 lokaliteters tal. Han sendte det ud på Dofcall, så alle interesserede kunne følge med. Kl. 11.00 var status som følger:

Ørhage: Bl.a. Stor Stormsvale 90, Lille Stormsvale, Almindelig Skråpe, Lille Kjove 2, Sabinemåge 4.

Nr. Lyngvig: Bl.a. Stor Stormsvale 46, Lille Kjove, Mellemkjove 2, Sabinemåge 2.

Vejers: Bl.a. Stor Stormsvale 52.

Blåvandshuk: Bl.a. Stor Stormsvale 51, Mellemkjove ad mørk fase.

Mellemkjoven, de havde set, var en gammel fugl med køller (betegnelse for de lange halefjer hos adulte af netop denne art). En gammel Mellemkjove er i sig selv et eftertragtet syn, men hvad der var meget mere sjældent var, at det var af den mørke fase. Denne form udgør ifølge nogen litteratur ca. 10% (lys 90%), men efter hvad jeg har erfaret, udgør andelen af observerede mørke faser i Danmark noget under 10%. Uanset hvad, fortsatte eventyret ufortrødent. Klokken var som skrevet kun 11, så hvad kunne det ikke blive til på en hel dag. Som tiden gik halede vi mere og mere ind på de andre lokaliteter, og klokken 13 udsendte Rolf følgende stormsvaleupdate: Ørhage 110, Nr. Lyngvig 86, Vejers 104, Blåvand 63. Det forlød fra Blåvand, at trækket var aftaget markant efter kl. 11, og de fleste havde derfor også valgt at tage til Vejers, hvor trækket fortsatte ufortrødent. En af årsagerne til ovenstående kan være, at stormsvaleerne efter kl. 11 i højere grad har fulgt brændingen ud ved Blåvand. De bliver således meget svære at se, idet der er langt ud til denne fra observationsposten ved skurvognen.

Stor Stormsvale ved Vejers Strand. Foto: Rune Tjørnløv.

Nærkontakt med stormsvale...

Stormsvaleerne fortsatte med at komme dansende i en lind strøm, men det fedeste ved situationen var, som tidligere beskrevet, at en hel del af svalerne kom trækkende helt inde over stranden! Rune og jeg gik ned på stranden for at komme helt tæt på stormsvaleerne – og det skal jeg lige love for, at vi kom! Billederne af situationen står soleklart i min hukommelse den dag i dag. Det var således helt unikt at kigge op ad stranden, og se helt op til 5 stormsvale komme dansende imod mig på en gang! De-

res kurs var noget slingrende i den kraftige blæst. Ind i mellem stod de helt stille og ”steppede” på stedet, på deres helt specielle måde. Et pudsigt og meget arts karakteristisk træk netop for stormsvale, og især for Stor Stormsvale. Vi var helt euforiserede af scenariet, og stemningen blev forstærket yderligere af, at det var muligt, at tage nogle ganske ok billeder af stormsvaleerne med et almindeligt digitalt kamera! Højdepunktet for mig opstod, da en af Stor Stormsvale havde kurs lige imod mig. Den kom ef-

terhånden så tæt på, så nærfokusen i kikkerten ikke kunne følge med! Til sidst stod fuglen stille i få sekunder kun 50cm fra mine støvler!!! Jeg havde aldrig drømt om, at noget sådant var muligt, og jeg var fuldstændig høj af eufori. Situationen var helt unik, og vi var godt klar over, at der kan gå mange år, ja vel sagtens rigtig mange år, inden vi igen får mulighed for at opleve stormsvale i de mængder og så på den måde!

Tæt på stormsvalerekorden...

Ingen vidste præcis hvad rekorden var, men vi havde en ide om, at vi måtte være tæt på. Blåvandshukrekorden viste sig at være 243 trækken-de 17/9 1997. Vi kom op på **238!!!** og endte således med en del flere end de øvrige lokaliteter – Ørhage 139 store + 1 lille, Nr. Lyngvig 150. Havde vi obset lidt længere og fået de sidste med havde vi nok slået den. Vi kan dog gisne om, hvor mange der reelt er gået forbi. Selvom vi sad mange i klitten, er Sabinebunkeren et bedre sted, idet man derfra kan obse konstant uanset vind og vejr, og derudover sidder tættere på kysten og dermed fuglene. Først på eftermiddagen blev der da også åbnet for adgang til Sabinen, og dem der tog resten af dagens obs derfra, kunne da også fremvise træktal der var noget større end dem fra Vejers. Dette bekræftede kun vores gisninger om, hvor mange vi kunne have talt, hvis vi havde haft

muligheden for at sidde i bunkeren hele dagen..... Desuden sås dagens eneste Lille Stormsvaler også herfra. MEN uanset hvad havde dagen været helt fantastisk, og humøret hos alle tilstedeværende var helt i top.

Vildt lokalhit på endnu en fantastisk stormsvaledag...

Dagen efter bød også på en fantastisk dag. Den overgik godt nok ikke dagen før, men det var stort set også umuligt! Vinden var drejet mere om i NV, men styrken var uforandret. På 8 timer ved Vejers blev det blandt andet til 28 Store Stormsvale, 3 Sabinemåger, 1 Almindelig Skråpe og 1 lille Lille Kjøve. Den ene stormsvaler kom flyvende helt oppe bag klitrækkerne, men der var også samme dag meldinger om stormsvale midt inde i landet, så de små kræ var kommet noget på afveje!

Sabinebunkeren åbnede om eftermiddagen, og da jeg trængte til at sidde i læ af regn og blæst, forlod jeg Vejers; og hvor var det rart at kunne sidde ”indenfor” i bunkeren. Der var stadig lidt gang i trækket, så det blev blandt andet til 6 Store Stormsvale og 6 Storkjøver. Efter godt 2 timer råber Rasmus Strack pludselig op: ”Stor Kobbersnepe – 2 syd klokken et!” Jeg blev noget overrasket over, at en art som Stor Kobbersnepe kunne udløse sådant udbrud?! Hvad jeg ikke vidste var, at arten er ekstremt sjælden ved Blåvandshuk. Faktisk har sta-

tionsforstander gennem de sidste årtier Bent Jakobsen, aldrig set arten på ”hukket”! Så forstod jeg bedre. Hvad vi dog alle godt vidste var, at de Store Kobbersnepper for længst havde forladt landet. Det var derfor nok sandsynligvis fugle af racen Islandica (Islandsk Stor Kobbersnepe), men udover de artsdiagnostiske vingebånd, og den karakteristiske hale kunne vi ikke se yderligere kendetegn. Deres oprindelse forblev derfor uvis.

Et par afslappede dage...

De næste dage forløb mere roligt. Vinden var gået helt om i NV, hvilket efterhånden ”slukker” fuldstændig for trækket ved Blåvandshuk. De sidste dages eventyr gjorde, at det ikke betød så meget, at vindretningen nu var den ultimativt dårligste for Blåvandshuk. Vi så derfor også kun enkelte stormsvale og havfugle, og ej heller kratlusken gav meget.

Rødstjert, Blåvand Fuglestation. Foto: Martin Søgård Nielsen.

Rødtoppet Fuglekonge...

Henrik Knudsen ville komme og ringmærke lørdag og søndag. Vi glædede os og håbede på vinddrejning, idet området var som støvsuget for småfugle. Da Henrik dukkede op lørdag morgen, havde vinden hverken drejet eller lagt sig. Det blæste alt for meget til ringmærkning, så vi satte os noget skuffede ud og havobsede endnu en morgen. Der skete stort set intet, men en fin Stor Stormsval og årets første Søkonge fortrængte skuffelsen. Skuffelsen forsvandt helt da vinden aftog op ad formiddagen, og Henrik satte nettene op. Vi nød de få fugle, vi fangede de næste par timer, og brugte god tid på at aldersbestemme en Rødstjert, der var gået i nettet.

Hen på eftermiddagen lukkede vi nettene, og så var det tid at luske andre lokaliteter. Jeg startede ved TDC satellitstationen lidt vest for Blåvand by. Den er omgivet af en meget lille granbevoksning og nogle pilekrat, hvor der ofte er godt med småfugle. Da jeg steg ud af bilen, kunne jeg høre nogle fuglekonger og de skulle selvfølgelig tjekkes. Jeg gik efter de kaldende fugle, og da jeg fik den første "konge" i kikkerten, viste den en flot tydelig hvid øjenbrynsstribe! Det var jo Rødtoppet Fuglekonge! Jeg ringede til de andre, der kom og så den, om end den var meget drilsk. Vi kunne ofte høre dens, i forhold til Fuglekonges, tydeligt skarpere og højere kald, men vi så den kun glimtvis.

Forholdene var nu heller ikke optimale, eftersom det var begyndt at regne en hel del og den lille rødtop blev således dagens sidste fugl.

Spurvehøg i nettet og Storskråpen, der aldrig dukkede op...

Søndag morgen var vinden jævn fra V, så Henrik kunne sætte alle nettene op. Dagen startede ellers som lørdagen endte, med en Rødtoppet Fuglekonge, denne gang dog i fyrhaven. Fyrhaven blev også rammen om dagens helt store oplevelse. Rune og jeg var med Henrik på netrunde, da Henrik midt i fyrhaven råbte op og stormede ned til et net – en Spurvehøg var gået i. Den fik hjerterne til at hoppe en ekstra gang hos os alle 3, og jeg var helt oppe at køre, for det var første gang, jeg så en rovfugl "i hånden". Den var til min overraskelse helt rolig, men de skinnende skarpe kløer og det kraftige næb, huskede en på at her var tale om et rovdyr. Vi fascineredes meget over dens rustbrune fjer på brystet, noget ingen af os havde lagt mærke til før, men det er jo unægtelig også noget helt andet at stå med arten i hånden.

Knapt havde vi sluppet fuglen, førend vi fik melding fra Fanø om en nordtrækkende Storskråpe! Da der var en teoretisk chance for, at den ville passere forbi sydhukket, satte vi os derud. Vi vidste godt at chancerne var minimale, men tænk nu hvis....

Vi så aldrig noget der bare minde-

de om en skråpe, men fint vejr det var det da!

Brilleanden og manden med de skarpe briller...

Efter endt skråpeobs og ringmærkning valgte vi at få lidt lokalitetsadspreldelse. Vi kørte til Nr. Lyngvig, hvor der om formiddagen var blevet opdaget en rastende Brilleand han. Da vi kom frem, var den sidst set for over en halv time siden. Nu var det så lige, at en mand med briller viste, hvordan man spotter en bestemt fugl, langt, langt ude: Henrik Knudsen satte scopet op, kiggede, fokuserede og sagde: "her er den"! Rune og jeg kiggede forbavset på hinanden, og ligeledes gjorde de øvrige tilstedeværende – manden havde fundet kræet efter blot 15-20 sekunder! Vi var imponerede og prøvede selv at finde den. Jeg måtte hen og kigge i Henriks scop, jeg kunne ikke se andet end Sortænder. Henrik kiggede igen. Den er lige der. Jeg kiggede igen – stadig ingenting. Først 3. gang så jeg et glimt af den hvide nakke på fuglen, der lå med ryggen til. Det lykkedes mig at finde den en enkelt gang i mit eget scop inden en tilforladelig og intetanende fisheskekutter pløjede igennem sortan-

deflokken. Alle fuglene lettede og fløj så langt ud, at projekt Brilleand måtte opgives. Vi brugte derfor den næste times tid på at havobse, inden vi vendte næsen hjemad igen.

Jeg måtte desværre vende næsen helt hjem, idet jeg skulle arbejde de næste 4 dage. Da jeg kørte hjem, tænkte jeg tilbage på den helt fantastiske uge, jeg havde haft. Jeg havde været heldig at ramme nogle super dage, og jeg havde fået set en masse havfugle, som jeg havde håbet på. Jeg glædede mig allerede til på torsdag, hvor jeg igen ville sætte kurs mod Blåvand. Knudsen og jeg havde godt nok snakket om at tage til Chr. Ø, men det var jo først fra om tirsdagen, så jeg kunne lige være et par dage i Blåvand først. Jeg håbede på godt småfuglevej, nu det havde blæst så meget. Da det blev torsdag, var der kommet en lille ændring i planen. En Rosenbrystet Tornskade havde opholdt sig i Skagen siden mandag, hvorfor en tur til det nordjyske blev planlagt til at starte kl. 03.30 fra Blåvand fuglestation. Det blev en meget speciel og oplevelsesrig tur som vi der var med, altid vil huske...

Ringmærkning på Sydlangeland - efteråret 2004

Af Ole Tønder og Jacob Sterup

Ringmærkningen på Sydlangeland i efteråret 2004 blev foretaget i områder med rørskov og krat lige vest for Keldsnor. Der blev de fleste dage anvendt 11-15 net, som blev åbnet lidt før solopgang og lukket omkring middagstid, dog senere på gode dage. Der blev i år opnået daglig dækning i perioden 26/7-21/9, mens der i resten af efteråret blev mærket 8-16/10 og 19-20/10. Det blev til i alt 66 mærkningsdage i perioden (57 dage i 2003). Juli havde 5, august 29, september 21 og oktober 11. Dagsgennemsnittet endte på 37 fugle, hvilket ligger tæt på sidste års tal på 35,6. Få år tilbage lå dagstallet på 50-60 mærkninger pr. dag. Faldet har nok flere forklaringer. Således er pilebuskene blevet for høje i dele af mærkningsområdet, og en udvidelse af området med afgræsning har fjernet en del af de tagrør og urter, der tiltrækker de rastende småfugle. For dette efterår har det endvidere betydning, at mange af årets fangstdage faldt på dage med meget blæst. Samtidig gik vi glip af adskillige gode trækdage omkring månedsskiftet september-oktober. De bedste fangstdage blev 9/10 217, 12/8 132, 3/9 113, 8/9 105 og 10/10 101.

Efteråret 2004 udmærkede sig igen ved et jævnt gennemtræk af småfugle uden de helt store udsving. De fem dage med over 100 fugle var dog noget bedre end sidste års enlige dag.

De talrigeste arter blev Løvsanger med 312, Tomsanger 245, Rørsanger 231, Gransanger 227, Rødhals 219, Gærdesanger 178 og Kærsanger 144. De 46 mærkede Sivsangere var sæsonrekord for denne art, og også antallet af mærkede Rødhalse, Gulbuge, Gærdesangere og Gransangere var i år højere end normalt. Til gengæld var tallet for Kærsanger lavt. Der blev i alt mærket 55 forskellige arter (49 sidste år), hvoraf de sjældneste var fuglestationens anden Fuglekongsanger 9. oktober (kun amtets 5. fund) og ligeledes den anden ringmærkede Rødtoppede Fuglekonge 10. oktober. Af andre "sjove" fangster kan nævnes: Vandrikse 1, Gøg 1, Vendehals 4, Græshoppesanger 3, Skægmejse 10, Pungmejse 2, Skovskade 2 og Karmindompap 1. Se i øvrigt tabellen over samtlige mærkede fugle pr. 5-døgnperiode.

Årets total blev på 2.444 mærkede fugle, hvilket er lidt flere end de sidste par år, og i alt er der nu mærket over 25.000 fugle i området siden 1994.

Til sidst en tak til alle de ornitologer, der i løbet af sæsonen kiggede forbi og så, hvordan vi arbejdede. Håber vi ses næste efterår igen. Besøgende er altid velkomne til at kigge forbi på Keldsnor Fuglestation. Mærkningerne blev udført af Jan Holm Jensen, Jacob Sterup og Ole Tønder.

Art \ Dato	3+26-29/7	30/7-3/8	4-8/8	10-13/8	14-18/8	19-23/8	24-28/8	29/8-2/9
Vandrikse	1							
Gøg		1						
Vendehals				1	1	1		1
Stor Flagspætte				1				
Landsvale							4	
Gul Vipstjert						1		
Skovpiber		1			2	1	1	
Gærdesmutte	1	2	1				1	1
Jernspurv	1	5	3	3	2		2	4
Rødhals				1	2	1	1	1
Nattergal	4		1	1	1	1		
Rødstjert			1	3	1	1	1	1
Husrødstjert	1	1				1		
Bynkefugl					1			
Soisort	4		2	1				
Sangdrossel	1	1		1	1		1	
Vindrossel								
Græshoppesanger				1			1	
Sivsanger	4	1	12	19	4	1	1	1
Kærsanger	7	13	30	43	11	15	4	9
Rørsanger	11	12	18	58	22	16	23	20
Gulbug	9	6	23	31	10	12	6	7
Gærdesanger	21	20	40	33	21	8		4
Tomsanger	18	16	17	33	29	20	16	56
Havesanger	2	4	5	13	2	7	11	9
Munk	4		1	3	12	9	9	24
Fuglekongsanger								
Skovsanger					1			
Gransanger	6	5	5	7	4	4	5	2
Løvsanger	14	14	17	29	45	37	54	56
Fuglekonge								
Rødtoppet Fuglekonge								
Grå Fluesnapper								1
Br. Fluesnapper				1	1	2	3	5
Skægmejse				6		1		
Halemejse	1			2				
Sumpmejse	1							
Sortmejse			1					
Blåmejse	2			4	5	1	1	4
Musvit	8		4		1			1
Korttået Træløber			1					
Pungmejse								1
Rødrygget Tornskade	7			2				
Skovskade								
Stær				1				
Skovspurv	2							
Bogfinke	1							
Kvækerfinke								
Grøninsk			1	2	1			
Grønsisken								
Stillits	2							
Dompap		1						
Karmindompap	1							
Gulspurv		1	2		2	2		
Rørspurv	4	2		3		1	1	4
SUM	138	106	185	303	182	143	146	212

Ringmærkning på Sydlangeland - efteråret 2004, inddelt i 5-døgn perioder

Art\ Dato	3-7/9	8-12/9	13-17/9	18-21/9	8-12/10	13-16/10	19-20/10	SUM
Vandrikse								1
Gøg								1
Vendehals								4
Stor Flagspætte								1
Landsvale								4
Gul Vipstjert								1
Skovpiber	2	1						8
Gærdesmutte	2	1			27		13	49
Jernspurv	6	8	5	3	14		1	57
Rødhals	14	57	1	1	125		15	219
Nattergal								8
Rødstjert	7	10	1	3				29
Husrødstjert								3
Bynkefugl		1						2
Solsort	1	1			1	1	1	12
Sangdrossel		1		1	7	2		16
Vindrossel					4		1	5
Græshoppesanger			1					3
Sivsanger	1	1		1				46
Kærsanger	8	4						144
Rørsanger	36	13	1	1				231
Gulbug	13		1					118
Gærdesanger	22	11						180
Tornsanger	30	9		1				245
Havesanger	7	8	1					69
Munk	41	21	2	1	6		1	134
Fuglekongesanger					1			1
Skovsanger								1
Gransanger	25	69	22	15	46		10	225
Løvsanger	27	9	2	8				312
Fuglekonge					97	8	32	137
Rødtoppet Fuglekonge					1			1
Grå Fluesnapper	2	1						4
Br. Fluesnapper	8	1						21
Skægmejse							3	10
Halemejse					1			4
Sumpmejse								1
Sortmejse								1
Blåmejse	1	4			10		8	40
Musvit	3				2	1		20
Korttået Træløber								1
Pungmejse		1						2
Rødrygget Tornskade	1							10
Skovskade					2			2
Stær								1
Skovspurv								2
Bogfinke					3			4
Kvækerfinke					1			1
Grønirisk								4
Grønsisken			1		1		3	5
Stillits					1			3
Dompap		1		1	6			9
Karmindompap								1
Gulspurv					1			8
Rørspurv		1		2	3		2	23
SUM	257	234	38	38	360	12	90	2444

Ringmærkning på Sydlangeland - efteråret 2004, inddelt i 5-døgns perioder

Aflæsninger

Der blev aflæst én fugl med fremmed ring - en svensk mærket Rørsanger (mærket ved Falsterbo 2/8-2001 og aflæst ved Keldsnor 1/8-2004). Dertil kommer aflæsninger af i alt 18 lokale fugle, der var mærket i samme område i tidligere sæsoner. De ældste var to Rørsangere og en Gulspurv, der var mærket i efteråret 2000 og nu godt 4 år gamle.

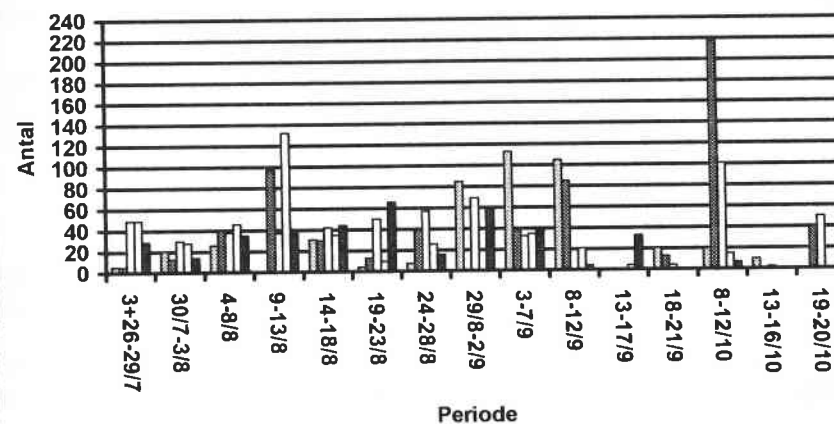
Ud af en flok på 8 Halemejsere, der blev fanget i samme net 31/10-2003, blev hele 5 genfanget i oktober.

Genmeldinger fra udlandet

Siden sidste rapport er der blevet indrapporteret genfund af tre af vore fugle; alle var Rørsangere, der blev fanget og aflæst af andre ringmærkere, som det fremgår af skemaet nedenfor.

Art	Mærkningsdato	Aflæsningsdato	Sted
Rørsanger	19/8-1998	25/8-2003	Willebroek, Antwerpen, Belgien
Rørsanger	24/8-2002	14/7-2003	Hasslarp, Skåne, Sverige
Rørsanger	18/8-2003	22/9-2003	Budel/Dorplein, N-Brabant, Holland

Antal ringmærkede fugle 2004

Fra felten

Af Martin Søgaard Nielsen

Denne udgave af "Fra felten" dækker perioden 3. november - 1. februar.

- Periodens "hårde" observationer -

Sabinemåge	Flyvesandet 7/11 (6.-7. fund)
Hvidbrynet Løvsanger	Tarup, Odense 14/11 (6. fund)
Thorshane	Enebærrodde 28/11 (7. fund)
Kongeederfugl	Helnæs Fyr 3/1

Nordisk Lappedykker

21/11 3 R, 6/12 1 R, 21/1 2 V Fyns Hoved (SG, MMJ). 6/12 2 R, 10/1 1 R Flyvesandet (SG). 27/12 1 R Marstal Bugt (OHG).

Mallemuk

6/11 1 NØ Fyns Hoved (MMJ).

Sule

6/11 4 ad V, 19/11 5 ad NV Horseklint (MMJ, SG). 21/1 1 ad V, 22/1 1 ad V Fyns Hoved (SG, THH, MMJ).

Sædgås

3/1 104 Vigelsø (SG). 11/1 98 Jørgensø (SG). Største tal fra Føns var 21/1 108 (RYT).

Tundrasædgås

Artens forekomst er nærmest eksploderet i det sydøstlige Danmark. I Fyns Amt er der dog ikke set flere

end normalt, dog med undtagelse af en observation 3/1 af 116 sædgæs sp. Vigelsø. Kun 12 var mulige at bestemme, disse blev bestemt Tundra-sædgæs. Derudover 11+16/1 op til 3 Jersore (SG). 23/1 5 Barager Nabbe (EEE).

Kortnæbbet Gås

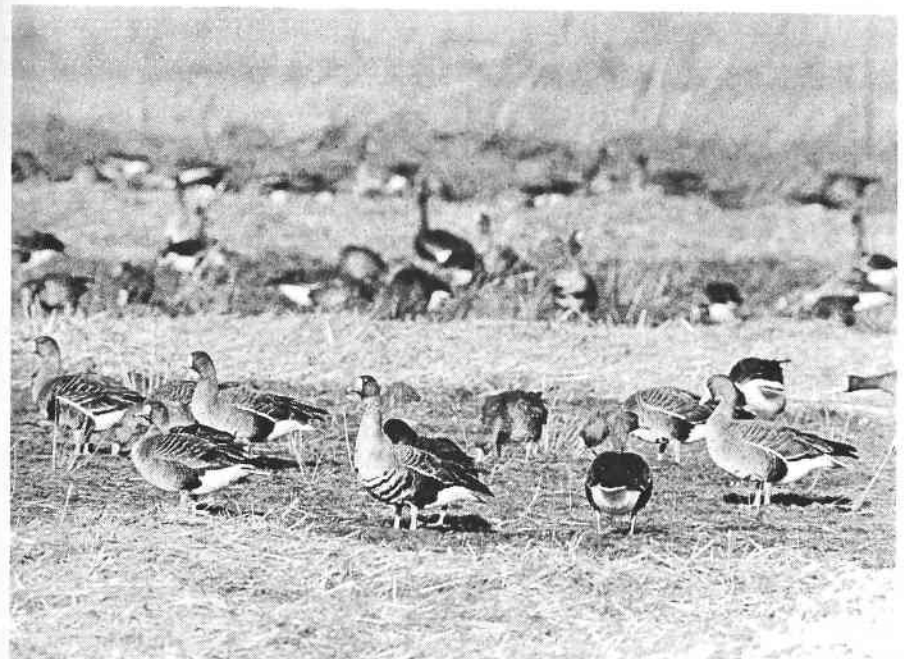
Der var flere observationer af en eller to fugle og en enkelt større flok: 23/1 15 Barager Næbbe (EEE).

Blisgås

Der var mange Blisgæs ved Jersore: 30/11 og 11/12 130 (THH, BEC, JEB), 18-19/1 160 (MHH), 28/1 197 (SG) og 29/1 135 (DMZ, RSJ).

Lysbuget Knortegås

Som vanligt holder en flok til på Mågeøerne, maksimum var 29/1 88 (MHH). Og fra den sydlige del af amtet 27/1 6 Lundby (PDS).

Der var mange Blisgæs ved Jersore. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Grågås x Indisk Gås

20/12 1 Keldsnor, 10-11/1 Nørreballe Nor (EEE, NBJ).

Grågås x Canadagås

20/12 1 Siø (EEE).

Pibeand

29/11 2800 Vigelsø (KDJ).

Kongeederfugl

3/1 rastede en flot gammel han blandt 1500 Ederfugle ud for Helnæs Fyr (MMJ).

Lille Skallesluger

15/1 91 Arreskov Sø (EEH).

Rød Glente

Eneste fugl i perioden 8/11 1 SV Sønderhjørne (PDP).

Havørn

Udover "søørnene" er følgende set: 19/12 2 T Husbystrand (DMZ, GJØ). 29/12 1 ad V Magleby (RYT, MMJ). 1/1 1 ad R Tryggelev Nor (LBL). 13/1 1 ad R Sønderkov (SØB). 14/1 1 ad R Svelmø (PDP). 21/1 1 ad R-S Føns Vang (RYT). 24/1 1 2-3k V Ristinge Hale (SG). 25/1 2 (2k+3k) Bogø (FLB, PDS).

Klyde

20/11 2 Slambassinnet (SG).

Stor Præstekrave

8/12 5 Mågeørerne (MHH) og 29/1 1 Fællesstrand (MRP) er eneste fugle i perioden.

Sortgrå Ryle

13/11 2 V Flyvesandet (MHH).

Enkeltebekkasin

19/11 1 Bispeeng (THH).

Stor Regnspove

Arten har gennem de sidste år rastet i større og større antal. I sidste nummer blev ikke nævnt at der 20/9 sås hele **900!!!** ved Flyvesandet (EEE). Dette er mere end dobbelt så mange som hidtids maksimum!

Sortklire

4/11 4 Slambassinnet (HKH, KEG).

Hvidklire

3/11 1 Søgård Sø (MMJ). 4/11-3/12 op til 2 Slambassinnet (HKH, KEG, SG).

Svaleklire

25/1 1 Bogø (FLB, PDS).

Thorshane

28/11 1 1k R Enebærodde - på havsiden (KRM). Fuglen lå helt tæt på kysten, og var meget tillidsfugl, hvilket denne art jo ofte er. Fundet er kun 7. fund, men kun 2. fund siden 1964! Der er således kun meget få, der har set arten i amtet, hvorfor fuglen blev

eftersøgt grundigt de efterfølgende dage. Fuglen sås desværre ikke.

Sabinemåge

7/11 1 1k V Flyvesandet (SG). Efterårets megen blæst fra V og NV resulterede i efterårets 4. eller 5. fund(imponerende!) ud af totalt 6-7 fund i amtet gennem tiderne!

Middelhavsmåge

3/11 1 ad Bagenkop Havn (MMJ).
11/1 1 ad Knudshoved (PRA). 24-25/1 1 2k Odense Havn (THH).

Kaspisk Måge

10/11 2 ad Tarup Grusgrave (PRA).
9/12 2 1k Faaborg Fiskerihavn (JSA).

Ride

6/11 **721** V er klar ny rekord (MMJ). Derudover er eneste større tal: 22/1 74 V Fyns Hoved (MMJ).

Alk

6/11 42 V, 13/11 61 V Fyns Hoved (MMJ, SG m.fl.).

Lomvie/Alk

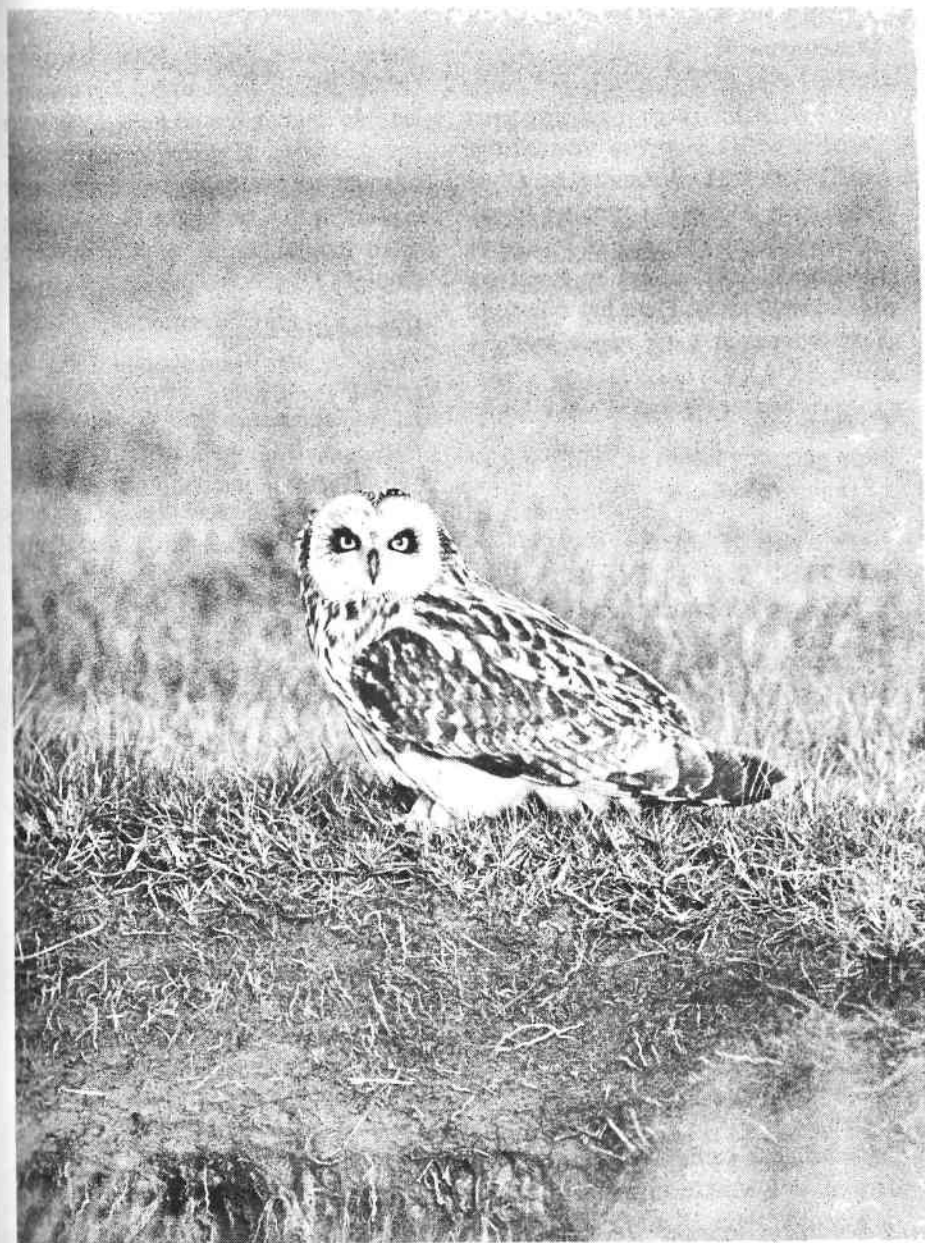
6/11 482, 13/11 214, 14/11 288 alle V, Fyns Hoved (MMJ).

Søkonge

13/11 **39** V Fyns Hoved er ny rekord (SG m.fl.).

Skovhornugle

På de 2 overdagningspladser er maksimum: 28/11 8 Flyvesandet (EHT).
11/12 29 Baagø Kolonihaver (SG, KEG, HHJ).

Op til 11 Mosehornugler på Helnæs Made, her blot en enkelt. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Mosehornugle

26/11 1 Siø (SØB). 9/1 1 TI Lunde-
borg (LBL). 16/1 1 Mågeørne
(MHH). 18/1 1 Bogense Vestre Enge
(JEB). 23/1 1 Vestermade (SG).
Sidst men ikke mindst er der nuvæ-
rende – ultimo januar – så mange på
Maden, Helnæs at det er svært for
folk at tælle dem. Flere har talt op til
8 og en enkelt gang nåede man 11
(EEE, EDA)!!!

Grønspætte

Hele perioden har et individ holdt til
i Svanninge Bakker.

Hedelærke

6/11 33 SV, 7/11 14 SV + 10 R, 8/11
12 SV + 16 R Sønderhjørne (PDP).

Bjerglærke

3/11 19 S Vognsbjerg (MMJ). 7/11 5
R Flyvesandet (SG). 1/1 7 R Bøjden
Nor (FSH).

Bjergpiber

Set på følgende lokaliteter: Bagenkop
Strand, Tryggelev Nor, Keldsnor, Bi-
speeng, Slambassinnet, Knudshoved
og Bøjden Nor. Fra at være nærmest
ukendt i amtet for blot få år siden, er
arten gået hen og blevet en regel-
mæssig vintergæst på flere lokalite-
ter.

Silkehale

Danmark har i efterår/vinter oplevet
den vel nok største invasion af arten
nogensinde. En KÆMPEflok blev
observeret på Sydlangeland: 23/12
2000!!! (SØB). Aldrig før er så stor
en flok set i amtet. Der var dog andre

store flokke: 16/12 **1000** Bjerreby
(PVR, BSN). I november og decem-
ber sås dagligt flokke mange steder i
amtet. I løbet af januar er observati-
onsmængden aftaget betydeligt, der
er således kun set meget få flokke, og
arten har langt fra været observeret
dagligt.

Husrødstjert

21/11 1 han Bagenkop (SØB) og
1/12 1 Bøjden Nor (PDP) er vintere-
rens eneste fugle.

Sangdrossel

3/1 1 Slambassinnet (SG). 26/1 2 Sol-
lerup (LBR). 28/1 3 Kragelund Kanal
(SG).

Munk

28/12 1 hun Søparken, Odense
(HMØ). 18/1 1 han Gulstavvej
(SØB).

Hvidbrynet Løvsanger

14/11 rastede en fugl i en have i Ta-
rup, Odense. Fundet er bemærkelses-
værdigt på flere måder. For det første
er det et meget sent fund, over 1 må-
ned senere end normalt for denne art.
For det andet er indlandsfund meget
sjældne. Ikke desto mindre er 2 af de
6 fund i amtet gjort i Odense! Odense
by må derfor være landets klart bedste
indlandslokalitet for arten!

Gransanger

3/11 1 Årslev (PRA). 6/11 1 Holluf-
gård (AMC). 13+21/11 1 Horseklint
(MSN, HKn, SG, MMJ). 12/12+22/1
1 Slambassinnet (GJO, TSK, THH).

Rødtoppet Fuglekonge

6-7/1 1 Svanninge Bakker (JSA).

Skægmejse

21/11 200V Gulstav (SØB) er rigtig
mange og rekord i Fyns Amt.

Lille Gråsiken

18/1 2 Bispeeng (THH).

Dompap

19/12 100 "trompeterende" Morud
Skov (KRM). Der er således stadig
en del "trompetpapper" tilbage efter
efterårets store invasion.

Laplandsværling

7/11 1 R Krogsbølle (SG). 23/1 1 OF
Fyns Hoved (SG).

Snespurv

Mågeørne har som tidligere år været
fast tilholdssted for en større flok:
30/11 186 (THH, BEC), 19/1 200
(MMJ). Derudover 6/11 50 V + 5 R
(MMJ), 13/11 34 R (EEE), 9/1 39 V
(SG, MMJ) Fyns Hoved. 27/11 36
Flyvesandet (RYT, EEE). 11/1 18
Knudshoved (PRA).

Gulspurv

19/1 265 Ravnholt (THH).

Mågeørne var stedet for Snespurv. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Turrapporter

Ørnetur til søerne - søndag den 5. december 2004

Ella og Jørgen Mikkelsen

På en overskyet, diset og let støvregnende søndag stod turleder Erik Ehmsen klar til at møde 26 deltagere ved Brændegård Sø kl. 9.00 .

Oplægget til turen var ”frygtløse ænder og glubske havørne”, men det er åbenbart svært at lave præcise aftaler med ørnene. For kl. 08.50 til ære for nogle få deltagere, der var mødt for tidligt, viste ørnene sig i elegant flyvende stil hen over søen og viste sig ikke mere i løbet af turen.

Men vi så meget andet:

Vi opholdt os ved Brændegård Sø en times tid og så her bl.a. Skeand, Stor Skallesluger, Musvåge, Ravn, Spurvehøg og Tårnfalk. Erik, som er en rigtig god fortæller, fortalte historier om ørnene ved søen og oplyste os om, at der i Danmark i år er 12 ynglende ørnepar, som i alt har fået 16 unger på vingerne.

Vi var ved Silke Å kl. 10.00, og turen langs åen fra Øvej var ret pløret.

Men vandstæren fløj op som bestilt og satte sig pænt på en sten. Nu kunne alle iagttage den og tage billeder på nært hold.

Efter sådan en omgang mudder forstår vi bedre udtrykket F E L T – ornitolog.

Turen gik nu til Sollerup . Vejret var mere opklarende, så vi tog en frisk tur til fugletårnet og pontonen. Undervejs var der Sjagger, Musvåge, Ringduer og Fjeldvåge i luften. På søen sås Lille Skallesluger, Knopsvane, Sangsvane og 22 fiskehejre, som fløj ud og omkring træerne - flot syn.

Erik er god til at fortælle om lokaliteten omkring søerne og drage sammenligninger med deres fortid og nutid. Det er berigende at møde en ”ildsjæl”, der gerne vil dele sin viden med andre og formidle på en spændende måde.

Tak for det og for en god tur.

Fugletur til Sydvestjylland 23. januar 2005

Af Anders Myrtue

Allerede i november tonede søndag den 23 januar frem på skærmen, når man besøgte Dof.Fyns hjemmeside. En fugletur til et ukendt sted. Den

slags ture er blevet afholdt mange gange, men jeg har aldrig deltaget, fordi jeg har syntes, jeg måtte prioritere anderledes. Men denne gang

skulle det være. Når man nærmer sig de 50 år, og har været i Doffyn i 17 – 18 år, må det være på sin plads at prioritere fugleturen. I særdeleshed når den ligger flere måneder ude i fremtiden. Jeg tog kontakt til mine normale fuglekompaner, som gerne ville med også. Så blev man da ikke helt alene blandt de fremmede.

Som tiden nærmede sig kom der ting i vejen. Værst var det, at Krognæbbene i Frederikshavn ikke blev set efter den 14. januar. Jeg har nemlig ikke Krognæb under mit bælte, og det er en af de fugle, jeg helst vil se. Jeg ville også gerne se Hvidsisken i Køge, men kunne godt gætte, at det næppe ville blive der. Mine kompaner meldte også fra. Den sidste aften før vi skulle ad sted.

Udgangspunktet var ikke for godt. Der lod ikke til at være meget at komme efter, så det med at gå efter det hotteste hit virkede lidt tamt. Desuden lovede vejrudsigten skrækkeligt vejr med sne, slud, regn og storm.

Jeg talte med Michael Mosebo, han oplyste, at turen gik til Blåvand-området, der var Hvidvinget Måge. Nå ja . Det var da også ok med Hvidvinget Måge. Ikke mindst efter at den sidste, jeg så af denne art, viste sig at være en forklædt (eller afklædt) Sølvmåge. I øvrigt også ved Blåvand.

Man er vel stålsat. Så søndag morgen kl. fem stod jeg op i bulder mørke og – kunne jeg svagt skimte – minus 6-7 grader. Friskt vejr at cykle 7 kilometer i til en start. Alt hvad der

kunne samles af varmt tøj samt en liter kaffe kom med.

Vi mødtes ved Dalum Papirfabrik. Varm modtagelse, flinke folk altså. Jeg kendte kun Flemming Byskov blandt de tilstedeværende. I alt var vi vel syv deltagere. Vi drog mod vest, samlede Michael op i Strib og så videre mod vest. Vi undrede os over DMI's trussel om dårligt vejr. Det var jo stjerneklart og bidende koldt. Det var vældig hyggeligt. Snakken gik livligt om forskellige ting, herunder selvfølgelig fugleerfaringer.

Ude vestpå blev det småt lyst. Kun for en kort overgang dog. Så blev det nærmest kulsort igen, slud og sne væltede ned og stormen piskede. Det lovede godt. Men da vi nåede Hvidbjerg Strand, som var dagens første mål, var det klaret op igen. Iført alt forhåndenværende beklædning, nærmede vi os klittens top. Der var masser af måger og mindre vadere. Hans Rytter og Henrik Knudsen var kommet for tidligt, så de havde set efter den Hvidvingede, uden held. Vi så på Rider, Sølvmåger, Stormmåger, Svartbage og Hættemåger. Moralen til at gennemse en masse måger er højere, når man er flere om det! Foruden måger var der Sandløbere og Stenvendere. Så måtte vi igen søge dækning på grund af uvejr. Sådan forløb det et par gange, og kaffekanderne blev tømt allerede på de første par timer.

Det var stadig hyggeligt, og nu også vældig oplysende. Der var en del tilstede, som kunne forklare forskel-

På udkig efter Vandrefalk ved vogterhuset. Foto: Michael Mosebo Jensen

lene på de forskellige mågers fremtoning meget konkret og pædagogisk. Til alt held dukkede den Hvidvingede Måge snart op, og vi havde knap studeret den, før Knudsen spottede indtil flere Kaspiske Måger. Vi så dem så nøje, at jeg faktisk tiltror mig selv at kunne genkende dem ved passende lejlighed. Mågeorgiet sluttede med en fin 2k Gråmåge, så vi li'som fik sammenligningsgrundlaget på plads. I forløbet blev vaderne checket nøjere. Det viste sig, at der blandt andet var 10 Sortgrå Ryler i blandt. Men erfaringen siger også, at høfderne ved Hvidbjerg Strand er meget fine for

denne art. Selv så jeg mine første otte her for mange år siden. En meget tidlig stor Præstekrave var vist det sidste kræ, som kom forbi.

Ude på havet var der også fugle: En lom, en del Ederfugle samt utallige Sortænder. Ti Bjergænder trak mod nord.

Efter at have brugt en times tid på lagunen inde bag diget, hvor der var mange måger, trak selskabet mod syd. Vi spiste frokost i stiv kuling ved Vogterhuset på Skallingen. I læ af gavlen kunne vi iagttage livet på strandengen relativt komfortabelt. Og der var en del at se på: To Vandrefal-

ke, en brun Blå Kærhøg og en Musvåge sås på lang afstand, og ude i horisonten mod øst kunne vi skimte en stor flok Strandskader og enkelte Knortegæs. Til dessert fik vi et halvt hundrede Snespurve, som passerede lige bag om Vogterhuset. Altid en herlig fugl at se!

Selv om stemningen var høj og vejret blev bedre, var det stadig overskueligt, hvad vi så af fugle. I håb om lidt småfugle besluttede vi at en tur i Ho Klitplantage, på grænsen til Skallingen. Det ændrede ikke afkastet nævneværdigt. Som ofte før set stod der en flok Hjejler på engen, derved blev stort set. Men man kan jo altid

genkalde, hvad der tidligere er set på lokaliteten. Store Korsnæb, Hvidbrynnede Løvsangere, Rødtoppedede Fuglekonger og meget andet.

En lidt mat stemning bredte sig i flokken, og vi besluttede at næsen hjemad. I den bil, jeg sad i, var vi to, der holdt os vågne. Vel tilbage ved Papirfabrikken viste chaufføren – Børge Rasmussen - sig som en sand hædersmand, idet han insisterede på at køre os hjem til hoveddøren. Ingen cykling i fem graders kulde.

Alt i alt en dejlig tur. En del fugle og mange nye venner. Det bliver ikke sidste gang.

Tur til Monnet

Der var ikke meget forår i luften, da 10 hårdføre ornitologer den 27/2 mødtes ved leddet ind til Monnet. Termometret lå stabilt under -5°C , og der blæste en strid vind fra NØ hen over et solbeskinnat snedækket landskab. Kong Vinter holdt os i et fast greb!

Vi opholdt os på Monnet et par timer, og det gav såmænd 2 Blå Kærhøge, 1 Fjeldvåge, 1400 Blishøns, 3-5 Engpibere og 3 Bjergirisker... Og masser af frisk luft ☺

Et kort besøg på østsiden af Tåsin-ge Vejle gav en god håndfuld Skægmejsjer og den flotteste Blå Kærhøg han i det klare skarpe vinterlys.

Omkring Noret talte vi ca. 600 Grågæs, 17 Blisgæs, 7 Canadagæs og 4 Sædgæs.

Turens højdepunkt blev dog besøget ved plantagen/planteskolen umiddelbart øst for Vornæs Skov. Dagen før var der observeret en vældig blandet flok af Sjaggere og Vindrosler. Vi blev ikke skuffet! Ingen af os havde før set så mange Sjaggere raste på et sted. Antallet af rastende fugle blev talt og diskuteret flittigt, og det mandede ud i et anslået antal på ikke mindre end 3 500 Sjaggere og 500 Vindrosler.

I skrivende stund, er tallet er for begge arter det største rasttal på DOF Fyn Web. – Hans Rytter.

TURE DOF-Fyn

Nakkebølle Inddæmning og skov

Søndag den 20. marts

Mødested: Ulbølle Brugs kl. 8.00.

Tilmelding til turlleder Niels Bomholt på 62 24 19 59.

Dette naturgenoprettede huser mange svømmeænder, lappedykkere og andre vandfugle. Mulighed for Isfugl.

Vigelsø

Søndag den 3. april

Mødested: Klintebjerg Havn.

Tilmelding til turlleder Kurt Due Johansen på 66 10 01 40, som vil berette om, hvornår båden afgår.

Der kan ventes mange vandfugle, rovfugle og småfugle, især efter den nye forbedring af digerene, der yderligere har optimeret fuglelivet.

Sundet

Søndag den 17. april

Mødested: Fåborg Gymnasiums P-plads kl. 8.00.

Tilmelding til turlleder Lars Bonne Rasmussen på 26 23 84 37.

Der er 4 lappedykkerarter i vente. Området har udviklet sig til at være det suverænt bedste sted på Fyn for Sorthalset Lappedykker. Desuden kan der forventes diverse svømmeænder og skovfugle, bl.a. Kernebidder.

Fyns Hoved

Søndag den 8. maj.

Mødested: P-plads ved Fyns Hoved kl. 6.00.

Tilmelding til turlleder Ole Tønder på 66 11 59 05. Turen er betinget af, at turllederen kan få kørelejlighed fra Odense!

Det er tid for mange rastende småfugle på "Hovedet". Med den rette vind og temperatur natten før kan det vrimle i alle hegn, mulighed for bl.a. Vende-hals, Ringdrossel og Græshoppesanger.

Syltemade Ådal

Tirsdag den 24. maj.

Mødested: P-plads Langegyde, V. Skeminge kl. 19.00.

Tilmelding til turlleder Niels Bomholt på 62 24 19 59.

Så er der for alvor gang i sangstemmerne, bl.a. et godt sted for Kærsanger og Græshoppesanger. Kom og lyt til dem i disse smukke omgivelser – i gummi-støvler!

Romsø

Søndag den 29. maj.

Mødested: Kerteminde Fiskerihavn kl. 9.00.

Tilmelding inden onsdag den 18/5 til turlleder Ivan Beck på 65 32 53 00.

Der er hjemkomst ca. kl. 15. Prisen for overfarten er kr. 110,00/deltager. Der er god chance for Tejst, mange skovfugle og en meget smuk tur!

Natravnetur til Randbøl

Fredag den 3. eller lørdag den 4. juni.

Mødested: P-plads v. Dalum Papirfabrik kl. 16.

Afhængig af vejrudsigten holdes turen fredag eller lørdag. Find ud af det ved tilmeldingen til turlleder Poul Rasmussen på 62 54 10 22. En tur for Natravne, men først efter de indledende øvelser med Bjergvipstjerter, Bynkefugle og Isfugle i de smukke ådale i Østjylland.

Æbelø med overnatning

Lørdag-søndag 11-12. juni.

Mødested: P-plads v. Jersore, hvor Ebbevejen starter.

Flere detaljer ved tilmelding til turlleder Jens Bækkelund på 64 81 37 99.

Der ydes gratis indkvartering på Æbeløgård, medbring blot sengelinned og håndklæder. Der foranstalles fælles madlavning til rimelige priser. Mulighed for Pirol, Huldue, Skovsanger og mange andre skovfugle. Begrænset deltagerantal.

CAFÉAFTEN

De Forenede Arabiske Emirater og Oman

Tidspunkt: Onsdag den 9. marts kl. 19.00

Sted: Lokalet på Risingskolen, Risingvej 25, Odense.

I marts 2004 var 4 fynboere på rundrejse i et par spændende lande på Den Arabiske Halvø. Michael Mosebo Jensen vil denne aften vise digitale billeder fra turen.

BULGARIEN 2005 - FUGLETRÆK - august/september

DOF-Fyn arrangerer 3 ture til Burgas ved Sortehavskysten

Vi bor på **Sunny Beach** nord for **Burgas**, herfra besøger vi dagligt i lejet bus de bedste fuglesteder i området, ser på bl.a. fugletrækket der følger Sortehavskysten. Vi vil også opleve ringmærkning ved ANATOSOVSKO LAKE. Vi vil sejle på floder ned til Sortehavet, opleve en helt unik natur: bløde bjerge, skove, saltsøer, sumpe mm. Vi bor i et larmende turistområde med ekstremt fine badestrande. Vi kører max. 100 km /dag. vi står meget, men går lidt (max. 2 km/sted). **turen er velegnet for ældre og ægtepar.**

STORKETUREN I UGE 35

Pris kr. 4.900,00

Byder på meget store træk af Hvide Storke (ofte enkelte flokke på over 10.000), Hvepsevåger, Biædere, vadefugle, Lærkefalk, Ellekrager mmm.

ØRNETUREN/TURENE I UGE 38 OG 39 (2 enkeltture)

Pris kr. 4.900,00, 2 uger kr. 6.000,00

Byder på meget store træk af Lille Skrigørn, Aftenfalk, rovfugle af alle slags, Sorte Storke mmm.

Ringmærkningen giver mange fremvisninger af spændende fuglearter. Ved søerne raster 2-4.000 pelikaner hele perioden (hertil de trækkende pelikaner).

Flemming Byskov bliver turlleder på de tre ture. Det bliver 8. år i Burgas for Flemming. Han kender stederne, de lokale ornitologer og har stor viden om, hvor man står for bedst at finde de trækkende fugle.

Vil du se pelikaner, ørne, storke, Biædere i tusinder? - her giver vi garanti!

Vil du måske se Havørnen slå Hvid Stork i luften? - her har du chancen!

Vil du måske se Kongeørn droppe landskildpadder fra stor højde? - her har du også chancen!

Turen inkluderer t/r Billund - Burgas, hotel, morgenmad, lokaltransport i minibus. Der afholdes for- og eftermøde i Danmark, hvor 3-i-én rapport udleveres ved eftermødet.

Tilmelding sker til Flemming på tlf. 65 98 22 18 eller mail: fbyskov@mail.dk

Når du har grønt lys, indbetaler du 1.000 ddk til Dof-Fyns kasserer:
Ole Tønder, Jens Juelsvej 32 ^{stuen}, 5230 Odense M, postgiro - reg. nr. 1551 kontonr. 525-7468. Mærk indbetalingen: ØRNE eller STORKE.

Max antal deltagere/tur bliver 21 personer svarende til 2 minibusser.

Små pip....

Tårnfalken kan se musenes urin. Vi har sikkert alle set en musende Tårnfalk hænge på svirrende vinger på udkig efter mus, men også musenes urin kan være afslørende. Musenes urin udsender ultraviolet stråling, og på Tårnfalkens net-hinde er der sensorer, der kan registrere ultraviolet lys. På den måde kan Tårnfalken se, hvor musene holder til, også når de er i deres huller. Alt i alt bør vi mennesker nok være glade for, at vi ikke er udstyret med en lignende evne.

Isfuglen kan være tillidsfuld. Normalt har Isfuglen ry for at være sky og ses ofte kun som en "blå skygge" der stryger forbi lavt over vandet. Odenseanerne har kunnet glæde sig over et meget tamt eksemplar, som ikke har ladet sig forstyrre af, at der stod observatører fire til fem meter fra den. En lystfisker har berettet - og det er ikke en lystfiskerhistorie -, at en Isfugl landede på hans fiskestang og sad på den et halvt minut før den fløj videre!!

Følgende usædvanlige obs kunne ses på DOF-Fyns hjemmeside: **Torsdag den 20/1 2005 Horseklint, Fyns Hoved (08:30-11:15):** Vandrefalk 1 TI (RYT* Jagtede et Rødben), [RYT, EDA]. Det er ikke redaktionen bekendt, om RYT havde held med sit foretagende og hvordan det forholder sig med jagtreglerne, men det skal nok have set sjovt ud!!

Under formandens beretning på generalforsamlingen blev det nævnt, at der havde været anonym kritik af DOF-Fyn-webben, fuglestationen og bestyrelsen. Formanden bad om at kritikken kom offentlig frem. Havrevimpen lægger gerne spalteplads til enhver form for debat om DOF-Fyns virke.

**- - - og husk,
fugle skal ses i naturen**